

ХЕРСОНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
Факультет міжнародних економічних відносин, управління і бізнесу
Кафедра фінансів, обліку та оподаткування

КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА БАКАЛАВРА

на тему: **КОМПЛЕКСНА ОЦІНКА**
ФІНАНСОВОГО СТАНУ ПІДПРИЄМСТВА
(на матеріалах ТОВ «ПрайсуотерхаусКуперс»)

COMPREHENSIVE ASSESSMENT
OF THE ENTERPRISE FINANCIAL CONDITION
(on the materials of LLC «PricewaterhouseCoopers»)

Виконала: здобувач першого (бакалаврського)
рівня вищої освіти групи 4ФДПМ
спеціальності 072 «Фінанси, банківська справа та
страхування»
освітньо-професійної програми «Державна податкова
та митна справа»

Денисюк А.М.
(прізвище та ініціали)
Керівник: Новосьолова О.С.
(прізвище та ініціали)

Хмельницький – 2026 року

ХЕРСОНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Факультет міжнародних економічних відносин, управління і бізнесу
Кафедра фінансів, обліку та оподаткування
Рівень вищої освіти перший (бакалаврський)
Спеціальність 072 «Фінанси, банківська справа та страхування»
Освітньо-професійна програма «Державна податкова та митна справа»

ЗАТВЕРДЖУЮ

Завідувач кафедри, д.е.н., професор
_____Лариса СІДЕЛЬНИКОВА
«14» 01 2026 року

З А В Д А Н Н Я НА КВАЛІФІКАЦІЙНУ РОБОТУ БАКАЛАВРА

_____Денисюк Анні Михайлівні

(прізвище, ім'я, по батькові)

1. Тема роботи Комплексна оцінка фінансового стану підприємства
(на матеріалах ТОВ «ПрайсуотерхаусКуперс»)

керівник роботи Новосьолова Олена Сергіївна, к.е.н., доцент

(прізвище, ім'я, по батькові, науковий ступінь, вчене звання)

затверджені наказом закладу вищої освіти від «12» січня 2026 року № 2-с

2. Строк подання роботи здобувачем 24 червня 2026 року

3. Вихідні дані до роботи Законодавчі та нормативні документи, підручники,
навчальні посібники, періодичні видання, звітність ТОВ
«ПрайсуотерхаусКуперс».

4. Зміст кваліфікаційної роботи бакалавра (перелік питань, які потрібно розробити) Концептуальні засади комплексної оцінки фінансового стану
підприємства. Дослідження фінансового стану ТОВ «ПрайсуотерхаусКуперс»
та напрями його поліпшення.

5. Перелік графічного матеріалу (з точним зазначенням обов'язкових креслень)
Робота містить 5 рисунків та 15 таблиць

6. Консультанти розділів роботи

Розділ	Ім'я, прізвище та посада консультанта	Підпис, дата	
		завдання видав	завдання прийняв
Консультант з написання I-II розділів	Олена НОВОСЬОЛОВА, доцент	14.01.2026	11.05.2026
Консультант з нормоконтролю	Олена НОВОСЬОЛОВА, доцент	14.01.2026	25.05.2026

7. Дата видачі завдання 14.01.2026 р.

КАЛЕНДАРНИЙ ПЛАН

№ з/п	Назва етапів кваліфікаційної роботи	Строк виконання етапів роботи	Примітка
1.	Огляд літературних джерел з теми	14.01.26-20.01.26	виконано
2.	Складання і затвердження плану роботи	21.01.26-26.01.26	виконано
3.	Написання 1 розділу	27.01.26-16.03.26	виконано
4.	Написання 2 розділу	17.03.26-04.05.26	виконано
6.	Формулювання висновків за темою дослідження	05.05.26-11.05.26	виконано
7.	Оформлення роботи	12.05.26-25.05.26	виконано
8.	Надання роботи керівнику для перевірки та написання подання	26.05.26	виконано
9.	Подання роботи для перевірки на наявність текстових запозичень	01.06.26	виконано
10.	Захист роботи в ЕК	24.06.26	

Здобувач _____ Анна ДЕНИСЮК
(підпис) (ім'я та прізвище)

Керівник роботи _____ Олена НОВОСЬОЛОВА
(підпис) (ім'я та прізвище)

РЕФЕРАТ

У роботі досліджено теоретичні основи та практичні аспекти комплексної оцінки фінансового стану підприємства на прикладі ТОВ «ПрайсуотерхаусКуперс» – одного з провідних підприємств ринку аудиторських та консалтингових послуг України, члена глобальної мережі PwC. Дослідження охоплює три звітні роки: 2023, 2024 та 2025.

Виявлено основну проблему підприємства – систематичне зниження рентабельності продажів внаслідок агресивного нарощування штату та витрат на оплату праці. Розроблено три напрями покращення фінансового стану: оптимізація структури витрат, диверсифікація послуг у напрямі вищої доданої вартості та вдосконалення управління оборотним капіталом. Складено прогнозний розрахунок основних показників на 2026 рік.

Розроблена модель і проведено рішення задачі на ЕОМ.

Основний текст кваліфікаційної роботи бакалавра викладено на 50 сторінках, містить 15 таблиць основного тексту, 5 рисунків. Список використаних джерел налічує 40 найменувань і розміщений на 5 сторінках. Додатки розміщені на 9 сторінках. Загальний обсяг кваліфікаційної роботи бакалавра становить 64 сторінки.

Ключові слова: фінансовий стан підприємства, комплексна оцінка, ліквідність, фінансова стійкість, рентабельність, інтегральний показник, модель Альтмана, модель Спрінгейта, консалтингові послуги, ТОВ «ПрайсуотерхаусКуперс».

ЗМІСТ

ВСТУП.....	3
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ КОМПЛЕКСНОЇ ОЦІНКИ ФІНАНСОВОГО СТАНУ ПІДПРИЄМСТВА.....	7
1.1. Поняття та значення фінансового стану підприємства.....	7
1.2. Методичні підходи до комплексної оцінки фінансового стану підприємства.....	13
1.3. Нормативно-правове забезпечення аналізу фінансового стану в Україні та міжнародні стандарти	19
РОЗДІЛ 2. ДОСЛІДЖЕННЯ ФІНАНСОВОГО СТАНУ ТОВ «ПРАЙСУОТЕРХАУСКУПЕРС» ТА НАПРЯМИ ЙОГО ПОЛІПШЕННЯ	27
2.1. Організаційно-економічна характеристика підприємства та аналіз основних результатів його діяльності.....	27
2.2. Комплексна інтегральна оцінка фінансового стану підприємства.....	35
2.3. Напрями покращення фінансового стану підприємства та підвищення ефективності його діяльності	43
ВИСНОВКИ.....	49
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	51
ДОДАТКИ	56

ВСТУП

Актуальність теми. В умовах ринкової економіки, що характеризується посиленням конкурентного тиску та зростаючою невизначеністю зовнішнього середовища, фінансовий стан підприємства набуває значення не просто облікової категорії, а стратегічного орієнтиру для менеджменту, інвесторів, кредиторів та регуляторів. Особливої гостроти це питання набуває для підприємств сфери послуг, де матеріальні активи відіграють другорядну роль, а основним джерелом вартості є інтелектуальний капітал та ділова репутація.

Вітчизняний ринок аудиторських та консалтингових послуг перебуває на етапі структурної трансформації, спричиненої кількома одночасними чинниками. По-перше, повномасштабна збройна агресія російської федерації проти України суттєво змінила умови ведення бізнесу, географію операцій та структуру попиту на корпоративні послуги. По-друге, євроінтеграційний курс держави формує новий масив регуляторних вимог до фінансової звітності та корпоративного управління, що розширює потенційний ринок для аудиторів і консультантів. По-третє, цифровізація економіки відкриває можливості для впровадження технологічного консалтингу як окремого сегменту з вищою доданою вартістю. Всі ці процеси разом створюють сприятливий, але водночас турбулентний контекст для розвитку підприємств галузі.

У цих умовах зростає практична цінність комплексної, системної оцінки фінансового стану підприємства, яка дозволяє не лише констатувати поточний рівень фінансового здоров'я, а й виявляти приховані дисбаланси, передбачати виникнення ризиків і формувати обґрунтовані рекомендації для менеджменту. Застосування багатовимірних аналітичних методів, зокрема коефіцієнтного аналізу, інтегральних моделей оцінки ймовірності банкрутства, балово-рейтингових методик – перетворює аналіз фінансового стану з формальної облікової процедури на дієвий управлінський інструмент. Відповідно до цього, тема дослідження є своєчасною і практично значущою.

ТОВ «ПрайсуотерхаусКуперс» є репрезентативним об'єктом дослідження: компанія поєднує риси великої транснаціональної мережі та вітчизняного суб'єкта господарювання, демонструє суперечливу фінансову динаміку – інтенсивне зростання доходів та масштабів діяльності водночас зі зниженням рентабельності, що робить її аналіз аналітично змістовним та практично цікавим.

Теоретичне і практичне значення теми. Тема дослідження має важливе як теоретичне, так і практичне значення. З теоретичної точки зору, вона сприяє систематизації методичних підходів до комплексної оцінки фінансового стану підприємств сфери послуг, для яких традиційні нормативи коефіцієнтів потребують галузевої адаптації. З практичної – результати аналізу та розроблені рекомендації можуть бути безпосередньо використані менеджментом компанії при формуванні фінансової стратегії, плануванні структури витрат та прийнятті кадрових рішень. До найбільш актуальних і недостатньо розроблених проблем у контексті даної теми слід віднести:

- специфіку застосування інтегральних дискримінантних моделей до консалтингових підприємств;
- вплив стратегії масштабного найму персоналу на фінансові результати компаній, що надають інтелектуальні послуги;
- формування системи управлінських заходів щодо підвищення рентабельності в умовах зростання операційних витрат.
- Зазначені питання розглядаються в роботі на прикладі ТОВ «ПрайсуотерхаусКуперс».

Мета і задачі роботи. Метою кваліфікаційної роботи бакалавра є проведення комплексної оцінки фінансового стану ТОВ «ПрайсуотерхаусКуперс» за 2023-2025 роки на основі системи фінансових показників та апробованих дискримінантних моделей із розробленням практичних рекомендацій щодо підвищення ефективності його діяльності.

Досягнення поставленої мети зумовило необхідність вирішення таких завдань:

1. Розкрити сутність та значення фінансового стану підприємства як економічної категорії.
2. Систематизувати методичні підходи до комплексної оцінки фінансового стану підприємства.
3. Дослідити нормативно-правове забезпечення аналізу фінансового стану в Україні та його відповідність міжнародним стандартам.
4. Надати організаційно-економічну характеристику ТОВ «ПрайсуотерхаусКуперс» та проаналізувати основні результати його діяльності за 2023-2025 роки.
5. Провести комплексну інтегральну оцінку фінансового стану підприємства із застосуванням балово-рейтингової методики та дискримінантних моделей Альтмана і Спрінгейта.
6. Розробити і обґрунтувати напрями покращення фінансового стану підприємства та підвищення ефективності його діяльності.

Об'єктом дослідження є фінансовий стан ТОВ «ПрайсуотерхаусКуперс» у динаміці за 2023-2025 роки.

Предметом дослідження є система фінансових показників, методичні підходи до їх комплексної оцінки та управлінські заходи, спрямовані на підвищення фінансової результативності підприємства.

Методи дослідження. У роботі використано комплекс загальнонаукових та спеціальних методів фінансового аналізу. Горизонтальний та вертикальний аналіз застосовані для дослідження динаміки і структури фінансових показників. Коефіцієнтний метод використано для розрахунку показників ліквідності, фінансової стійкості, ділової активності та рентабельності. Балово-рейтинговий метод із зваженою агрегацією застосований для побудови інтегрального показника фінансового стану. Дискримінантний аналіз реалізовано через п'ятифакторну модель Альтмана та модель Спрінгейта для верифікації висновків. Прогнозний метод використано для розрахунку очікуваних фінансових результатів на 2026 рік.

Структура роботи. Кваліфікаційна робота бакалавра складається зі

вступу, двох розділів, висновків, списку використаних джерел та додатків. Перший розділ присвячено теоретичним засадам комплексної оцінки фінансового стану підприємства: розкрито сутність та значення цієї категорії, систематизовано методичні підходи і систему фінансових коефіцієнтів, охарактеризовано нормативно-правове забезпечення фінансового аналізу в Україні в контексті гармонізації з МСФЗ. У другому розділі проведено практичний аналіз фінансового стану ТОВ «ПрайсуотерхаусКуперс»: надано організаційно-економічну характеристику підприємства, здійснено комплексну інтегральну оцінку із застосуванням авторської балово-рейтингової методики та дискримінантних моделей, розроблено практичні рекомендації щодо покращення фінансових результатів. Основний текст викладено на 50 сторінках, робота містить 15 таблиць та 5 рисунків.

Інформаційна база дослідження. Дослідження ґрунтується на даних фінансової звітності ТОВ «ПрайсуотерхаусКуперс» за 2023-2025 роки, відомостях Єдиного державного реєстру юридичних осіб, нормативно-правових актах України у сфері бухгалтерського обліку та аудиту, а також наукових публікаціях вітчизняних і зарубіжних дослідників, зокрема Підгаєць С., Проскуріна Н., Гнідкова А., Костенко Ю., Короленко О., Гузь М., Степаненко О., Канельська А., Томашук І., Мехед А., Варналій З., тощо.

РОЗДІЛ 1

ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ КОМПЛЕКСНОЇ ОЦІНКИ ФІНАНСОВОГО СТАНУ ПІДПРИЄМСТВА

1.1. Поняття та значення фінансового стану підприємства

В умовах ринкової економіки фінансовий стан підприємства виступає однією з ключових узагальнюючих характеристик ефективності його господарської діяльності, оскільки відображає здатність суб'єкта господарювання забезпечувати безперервність виробничого процесу, виконувати поточні та довгострокові фінансові зобов'язання, а також генерувати стабільний прибуток [20]. Саме фінансовий стан є своєрідним інтегральним індикатором конкурентоспроможності підприємства, його інвестиційної привабливості, рівня фінансової безпеки та стійкості до зовнішніх і внутрішніх викликів.

Сучасні умови функціонування підприємств характеризуються високим рівнем невизначеності, турбулентності та динамізму економічного середовища. Зокрема, вплив повномасштабної збройної агресії російської федерації проти України, а також активні процеси цифрової трансформації економіки суттєво змінюють умови ведення бізнесу, структуру витрат і доходів, логістику та доступ до ресурсів. Це вимагає від підприємств не лише адаптації до зовнішніх викликів, а й формування ефективної, гнучкої та адаптивної системи управління фінансами, здатної забезпечити оперативне реагування на зміни макро- та мікросередовища. У таких умовах значення аналізу фінансового стану істотно зростає, оскільки він стає основою для прийняття обґрунтованих управлінських рішень, планування діяльності та забезпечення стабільності функціонування підприємства [13].

Інтерес до теоретичних і практичних аспектів оцінки фінансового стану

підприємства зумовлений необхідністю забезпечення його стабільного розвитку, підвищення ефективності використання фінансових і матеріальних ресурсів, а також мінімізації фінансових ризиків. Фінансовий стан визначає рівень фінансової незалежності підприємства, його здатність до самофінансування, рівень залежності від зовнішніх джерел фінансування, а також потенціал для розширення діяльності та інвестування [28]. Таким чином, дослідження сутності фінансового стану є важливою передумовою для формування ефективної фінансової політики підприємства та забезпечення його довгострокової конкурентоспроможності.

Фінансовий стан підприємства є комплексним та багатогранним поняттям, яке формується в результаті взаємодії всіх елементів системи фінансових відносин підприємства. Він визначається сукупністю виробничо-господарських факторів і характеризується системою кількісних і якісних показників, що відображають наявність, структуру, розміщення та ефективність використання фінансових ресурсів. При цьому фінансовий стан підприємства безпосередньо залежить від результатів його виробничої, комерційної та фінансово-господарської діяльності, тому на нього впливають усі ці види діяльності в їх взаємозв'язку та динаміці [29].

У сучасній науковій літературі існують різні підходи до визначення поняття «фінансовий стан підприємства», що свідчить про багатогранність даної категорії. Так, Підгаєць С. обґрунтовує, що фінансовий стан відображає рівень забезпечення підприємства фінансовими ресурсами, ефективність їх розподілу та використання, а також демонструє здатність підприємства адаптуватися до змін у внутрішньому та зовнішньому середовищі. Дослідник підкреслює, що комплексна оцінка фінансового стану підприємства дає змогу не лише ефективно використовувати його економічний потенціал, але й об'єктивно оцінити його ринкові позиції в умовах конкурентного середовища [20].

Проскуріна Н. М. та Гнідкова А. В. наголошують, що при проведенні аналізу фінансового стану та фінансових результатів підприємства формується

якісна інформаційна база для прийняття ефективних управлінських рішень як на оперативному, так і на стратегічному рівнях. Науковці пропонують здійснювати аналіз на основі коефіцієнтного методу, враховуючи ключові групи показників, зокрема ліквідності, операційної ефективності, заборгованості та прибутковості, що дозволяє всебічно оцінити фінансовий стан підприємства [28].

Костенко Ю., Короленко О. та Гузь М. акцентують увагу на тому, що за допомогою фінансового аналізу аналітики мають можливість не лише оцінювати, а й удосконалювати фінансовий стан підприємства не тільки з метою виживання, а й із метою забезпечення його розвитку в умовах воєнного стану. Воєнні обставини спричинили глибоку фінансову кризу для більшості бізнес-структур України, що суттєво ускладнює оцінку, інтерпретацію та прогнозування фінансового стану підприємств [13].

Степаненко О. та Канельська А. підкреслюють, що в умовах воєнного стану підприємства стикаються з новими викликами та загрозами, серед яких - руйнування виробничих активів, порушення логістичних ланцюгів, зростання витрат, дефіцит ресурсів та неможливість достовірного прогнозування доходів. У зв'язку з цим традиційні нормативні значення коефіцієнтів фінансової стійкості потребують переосмислення з урахуванням форс-мажорних умов воєнного часу [31].

Томашук І. зазначає, що управління фінансовими ризиками включає комплекс заходів, спрямованих на підтримку належного фінансово-економічного стану підприємства, забезпечення його стабільного функціонування та збереження позитивних темпів розвитку [33].

Отже, можна сформулювати наступне визначення фінансового стану підприємства: це комплексна економічна категорія, яка відображає здатність суб'єкта господарювання забезпечувати свою діяльність фінансовими ресурсами, ефективно їх розподіляти та використовувати для досягнення стратегічних цілей. Він характеризується системою кількісних і якісних показників, що фіксують стан капіталу підприємства в процесі його кругообігу

та здатність компанії до саморозвитку і погашення зобов'язань у визначені терміни.

Важливість фінансового стану підприємства визначається насамперед тим, що він є базою для прийняття управлінських рішень широким колом зацікавлених сторін, зокрема власниками, інвесторами, кредиторами, державними органами та менеджментом підприємства [28]. Мехед А. М. та Варналій З. С. наголошують, що в умовах цифрової економіки управління фінансовою безпекою підприємства набуває особливої актуальності, оскільки цифрові технології змінюють характер фінансових ризиків, підвищують вимоги до швидкості обробки інформації та якості фінансового аналізу [16].

Приймак С. В. підкреслює, що пріоритетним напрямом фінансового аналізу є дослідження фінансового стану та фінансових результатів підприємства з метою прийняття ефективних управлінських рішень. Завдяки комплексному дослідженню системи взаємопов'язаних показників, аналітичний інструментарій дозволяє не лише констатувати поточний стан підприємства, а й своєчасно виявляти приховані резерви підвищення ефективності його діяльності [23].

Інформаційним підґрунтям для здійснення такого всебічного моніторингу відповідно до встановлених норм виступає сукупність форм офіційної фінансової звітності: Баланс, Звіт про фінансові результати, Звіт про рух грошових коштів та Звіт про власний капітал (рис. 1.1).

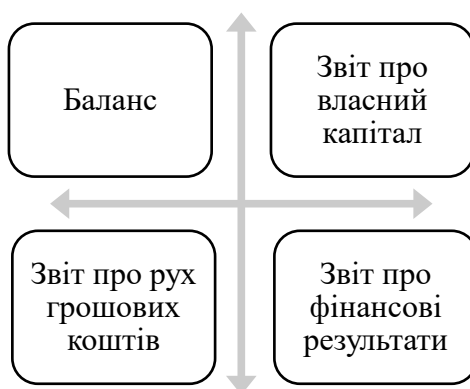

Рис. 1.1. Інформаційне підґрунтя для аналізу фінансового стану*

*Примітка. Складено автором за даними джерела [30].

Крім того, для глибшого аналізу залучаються примітки до річних звітів, дані статистичного та оперативного обліку, а також планова документація та бізнес-проекти підприємства [30].

Значення фінансового стану виходить за межі внутрішнього обліку підприємства, оскільки він виступає головним індикатором життєздатності бізнесу для всіх учасників економічних відносин. Його неможливо переоцінити, оскільки він є кінцевим результатом усіх аспектів діяльності підприємства: виробничої, комерційної та фінансової. Для власників і менеджерів підприємства фінансовий стан є основою для прийняття управлінських рішень; для кредиторів і банківських установ – орієнтиром при оцінці кредитного ризику; для потенційних інвесторів – критерієм доцільності вкладення коштів; для державних органів – підставою для здійснення контрольних функцій

Основні аспекти значення фінансового стану можна згрупувати за наступними напрямками (табл.1.1):

Таблиця 1.1

Аспекти значення фінансового стану підприємства

Аспект значення	Характеристика	Зацікавлені суб'єкти
Управлінський	Забезпечує інформаційну базу для прийняття стратегічних і тактичних рішень щодо розвитку підприємства	Керівництво, менеджери
Інвестиційний	Визначає привабливість підприємства для потенційних інвесторів та партнерів	Інвестори, акціонери
Кредитний	Оцінює здатність підприємства своєчасно виконувати боргові зобов'язання	Банки, кредитори
Регуляторний	Слугує підставою для контролю з боку державних органів та забезпечення прозорості звітності	Податкові органи, регулятори
Соціальний	Відображає спроможність підприємства виконувати соціальні зобов'язання перед працівниками та суспільством	Працівники, громада

*Примітка. Складено автором за даними джерел [5; 10; 18; 30; 34].

Як видно з таблиці 1.1, значення фінансового стану є комплексним і охоплює управлінський, інвестиційний, кредитний, регуляторний та соціальний аспекти. Кожен із них відображає специфічні інтереси відповідних суб'єктів економічних відносин і зумовлює необхідність постійного моніторингу та підтримання фінансового стану підприємства на належному рівні.

Управлінське значення фінансового стану полягає в тому, що він слугує інформаційним підґрунтям для формування фінансової стратегії підприємства, розробки тактичних планів і бюджетів, а також прийняття оперативних рішень щодо оптимізації витрат, управління оборотним капіталом та структурою джерел фінансування [10]. У свою чергу, О. Насібова та І. Івашкевич наголошують, що фінансовий стан є комплексним критерієм результативності діяльності підприємства, який відображає реальні та потенційні можливості його розвитку [18].

Інвестиційне значення фінансового стану обумовлене тим, що інвестори та акціонери використовують його результати для оцінки прибутковості та ризиковості вкладень. Підприємство з міцним фінансовим станом має вищий кредитний рейтинг, нижчу вартість залучення позикового капіталу та ширші можливості для розширення бізнесу [34]. Водночас низький рівень фінансового стану призводить до відпливу капіталу, погіршення репутації та ускладнення доступу до фінансових ресурсів.

Значення фінансового стану для забезпечення платоспроможності та кредитоспроможності підприємства є особливо вагомим в умовах нестабільної економічної ситуації. Банківські установи та інші кредитори при оцінці заявок на кредитування насамперед аналізують такі параметри фінансового стану позичальника, як рівень ліквідності, структура капіталу, динаміка доходів і грошових потоків [5]. Незадовільний фінансовий стан може слугувати підставою для відмови у кредитуванні або встановлення підвищених відсоткових ставок.

Підсумовуючи розгляд ролі фінансового аналізу, варто підкреслити, що якісна оцінка фінансового стану є фундаментом для стабільної роботи будь-

якого суб'єкта господарювання. Результати такого дослідження стають базисом для розробки стратегічних планів розвитку та формування дієвих програм щодо фінансового оздоровлення компанії. Проведення регулярної діагностики є критично важливою умовою для діяльності підприємств усіх організаційно-правових форм. Таким чином, забезпечення стабільного фінансового стану підприємства потребує впровадження ефективної системи фінансового управління, своєчасного аналізу та контролю фінансових показників, а також адаптації до сучасних викликів зовнішнього середовища.

1.2. Методичні підходи до комплексної оцінки фінансового стану підприємства

Успішне управління підприємством у конкурентному середовищі неможливе без систематичної та всебічної діагностики його фінансового стану. Однак окремі показники – коефіцієнти ліквідності, рентабельності чи фінансової стійкості - дають лише часткову картину, що може ввести аналітика в оману [28]. Саме тому сучасна фінансова наука і практика орієнтуються на комплексну, інтегральну оцінку, яка синтезує різні аналітичні підходи та зводить їх результати до узагальненого висновку про фінансове здоров'я суб'єкта господарювання [20].

Методика аналізу фінансового стану - це сукупність способів, прийомів і процедур дослідження фінансової звітності та пов'язаної інформації з метою формування обґрунтованої оцінки і прийняття управлінських рішень [19; 28]. Від правильного вибору методичного інструментарію залежить повнота, достовірність і практична цінність отриманих висновків. У цьому підрозділі систематизовано основні методичні підходи, розкрито їх зміст, інструментарій та сферу застосування.

У сучасній економічній літературі виокремлюють декілька базових

методичних підходів до аналізу фінансового стану підприємства, які відрізняються метою, об'єктом дослідження та застосуванням інструментарієм [19; 28]. Узагальнення наукових поглядів дозволяє виділити шість основних підходів:

- вертикальний;
- горизонтальний (трендовий);
- коефіцієнтний;
- порівняльний;
- факторний;
- інтегральний (табл. 1.2) [4; 15].

Таблиця 1.2

Методичні підходи до комплексної оцінки фінансового стану підприємства*

Підхід (Метод)	Сутність та характеристика	Основна мета застосування
Вертикальний (структурний)	Визначення питомої ваги окремих структурних складових агрегованого фінансового показника.	Вивчення структури активів, пасивів чи доходів та оцінка їхніх змін.
Горизонтальний (трендовий)	Базується на вивченні динаміки окремих фінансових показників у часі (порівняння значень з попередніми періодами).	Визначення темпів росту (приросту) та загальних тенденцій розвитку підприємства.
Коефіцієнтний	Розрахунок співвідношень між різними елементами фінансової звітності (відносні показники).	Оцінка ліквідності, платоспроможності, рентабельності та фінансової стійкості.
Порівняльний	Зіставлення значень аналогічних показників даного підприємства з середньогалузевими або показниками конкурентів.	Оцінка конкурентної позиції підприємства на ринку та пошук резервів росту.
Факторний (детермінований)	Вивчення впливу окремих факторів (причин) на результативний фінансовий показник (наприклад, модель Дюпона).	Виявлення причин зміни прибутку чи рентабельності та кількісна оцінка впливу кожної з них.
Інтегральний	Синтез результатів різних видів аналізу для отримання комплексної оцінки фінансового стану (наприклад, скоринг чи модель Альтмана).	Формування цілісного висновку про фінансове «здоров'я» або ймовірність банкрутства.

*Примітка. Складено автором за даними джерел [1; 4; 15; 19; 28].

Кожен із наведених підходів має самостійне аналітичне значення, однак максимальну ефективність вони демонструють у поєднанні [6]. Комплексна оцінка передбачає послідовне застосування кількох підходів, що дозволяє верифікувати висновки та мінімізувати ризик помилкової діагностики [23].

Серед усіх методів аналізу найбільш поширеним у вітчизняній та зарубіжній практиці залишається коефіцієнтний аналіз [28]. Він базується на розрахунку відносних показників (фінансових коефіцієнтів) шляхом зіставлення окремих статей або груп статей фінансової звітності. Відносні показники нівелюють вплив масштабу підприємства та уможливають порівняння між компаніями різного розміру та галузевої приналежності [23].

Система фінансових коефіцієнтів структурується за чотирма ключовими блоками:

1. Показники ліквідності (платоспроможності).
2. Фінансової стійкості.
3. Ділової активності.
4. Рентабельності [11].

Такий поділ відображає основні аспекти фінансового стану: здатність своєчасно погашати зобов'язання, незалежність від зовнішніх джерел фінансування, ефективність використання ресурсів та прибутковість діяльності (табл. 1.3) [28].

Таблиця 1.3

Система ключових фінансових коефіцієнтів за аналітичними групами*

Група показників	Основні коефіцієнти	Формула розрахунку	Нормативне значення
1	2	3	4
Ліквідність	Поточний (загальний) коефіцієнт ліквідності	Оборотні активи / Поточні зобов'язання	$\geq 2,0$
	Коефіцієнт швидкої ліквідності	(Оборотні активи – Запаси) / Поточні зобов'язання	$\geq 1,0$

1	2	3	4
Ліквідність	Коефіцієнт абсолютної ліквідності	Грошові кошти / Поточні зобов'язання	0,1–0,2
Фінансова стійкість	Коефіцієнт автономії	Власний капітал / Валюта балансу	$\geq 0,5$
	Коефіцієнт фінансового левериджу	Позиковий капітал / Власний капітал	$\leq 1,0$
	Коефіцієнт покриття відсотків	Операційний прибуток / Фінансові витрати	$\geq 3,0$
Ділова активність	Оборотність активів	Чистий дохід / Середня сума активів	Зростання
	Оборотність дебіторської заборгованості	Дебіторська заборгованість $\times 365$ / Чистий дохід	Зменшення
Рентабельність	Рентабельність активів	Чистий прибуток / Середня сума активів	> 0 ; зростання
	Рентабельність власного капіталу	Чистий прибуток / Власний капітал	> 0 ; зростання
	Рентабельність продажів	Чистий прибуток / Чистий дохід	> 0 ; зростання

*Примітка. Складено автором за даними джерел [11; 27].

Нормативні значення, наведені у таблиці 1.3, є орієнтовними і мають коригуватись з урахуванням галузевої специфіки, стадії розвитку підприємства та макроекономічної кон'юнктури [13]. Так, для підприємств з високим рівнем оборотності запасів (торгівля, ресторанний бізнес) допустимий нижній поріг поточної ліквідності може становити 1,0-1,2, тоді як для виробничих підприємств - 1,5-2,0 [23].

Горизонтальний аналіз передбачає зіставлення показників поточного та попередніх звітних періодів з метою виявлення абсолютних і відносних змін [3]. Він дозволяє простежити динаміку окремих статей балансу, доходів і витрат, встановити тенденції та оцінити темпи зростання (скорочення) ключових індикаторів.

Вертикальний (структурний) аналіз спрямований на визначення частки кожної статті у підсумковому показнику: активів - у валюті балансу, окремих видів витрат – у сукупних витратах або виручці тощо [28]. Перевагою вертикального аналізу є можливість нівелювання інфляційного чинника,

оскільки структурні зміни є більш інформативними, ніж абсолютний приріст показників в умовах нестабільного цінового рівня [1].

Поєднання горизонтального та вертикального аналізу формує основу порівняльного аналітичного балансу – аналітичного інструменту, який комплексно відображає динаміку та структуру майна і джерел його фінансування [6]. Саме такий підхід є відправною точкою комплексної оцінки у переважній більшості методик, у тому числі тих, що затверджені нормативно-правовими актами України.

Факторний аналіз забезпечує кількісне вимірювання впливу окремих чинників на зміну результативного фінансового показника [19]. У детермінованому факторному аналізі між чинниками та результуючим показником існує функціональна (жорстка) залежність, яка може бути виражена у вигляді адитивної, мультиплікативної, кратної або змішаної моделі [23].

Найбільш відомою мультиплікативною моделлю є модель Дюпон (DuPont decomposition), яка розкладає рентабельність власного капіталу (надалі також – ROE) на три ключові чинники [19]:

$$\text{ROE} = \text{Рентабельність продажів} \times \text{Оборотність активів} \times \text{Фінансовий леверидж} \quad (1.1)$$

Ця декомпозиція дозволяє ідентифікувати, за рахунок яких саме складових – операційної ефективності, інтенсивності використання активів чи фінансової структури формується дохідність бізнесу для власників [28]. Розширена п'ятифакторна модель Дюпон додатково включає оподаткування і фінансові витрати, що підвищує точність діагностики [1].

Для отримання узагальненої оцінки фінансового стану та прогнозування ризику банкрутства широко застосовуються інтегральні (дискримінантні та регресійні) моделі [20]. Вони зводять різномірні показники до єдиного числового індексу, на підставі якого робиться висновок про фінансову стійкість підприємства та ймовірність виникнення кризових явищ (табл. 1.4).

Попри значну поширеність, зарубіжні моделі (Альтмана, Спрінгейта, Ліса) мають обмежену точність при застосуванні до українських підприємств через відмінності в методології обліку, структурі капіталу та рівні розвитку фінансового ринку [14; 20]. Тому вітчизняна практика поступово переходить до використання адаптованих та національних методик [3], а також таксономічного аналізу як методу, нечутливого до конкретної нормативної бази [6].

Таблиця 1.4

Порівняльна характеристика інтегральних моделей оцінки фінансового стану*

Модель	Склад показників	Зона застосування	Точність прогнозу
5-факторна Z-модель	X1-X5: ліквідність, рентабельність, левередж, оборотність	Публічні компанії США	~72-80%
Модифікована Z'-модель	Адаптована для непублічних підприємств ($X4 = BV/TE$)	Непублічні компанії	~70-75%
Модель Спрінгейта	4 фінансові коефіцієнти (A, B, C, D)	Канадські підприємства	~92%
Модель Ліса	4 показники: частка ОА, рентабельність активів, прибуток/ПК, ВК/ПК	Британські підприємства	~85%
Таксономічний аналіз	Довільний набір показників; розстань до «еталону»	Будь-які суб'єкти (гнучкий)	Залежить від вибірки
Модель Чессера	6 коефіцієнтів; логістична регресія для оцінки невиконання кредитних зобов'язань	Банківська сфера, США	~75-82%

*Примітка. Складено автором за даними джерел [14; 20].

Узагальнюючи розглянуті підходи та методи, можна сформулювати послідовний алгоритм комплексної оцінки фінансового стану підприємства, що охоплює п'ять взаємопов'язаних етапів [6]:

1. Інформаційне забезпечення: формування масиву вихідних даних на основі фінансової звітності (баланс, звіт про фінансові результати, звіт про рух грошових коштів, звіт про власний капітал) та управлінської інформації [23].

2. Аналіз структури та динаміки: горизонтальний і вертикальний аналіз

балансу та звіту про фінансові результати, побудова порівняльного аналітичного балансу [28].

3. Розрахунок системи фінансових коефіцієнтів: групи ліквідності, фінансової стійкості, ділової активності та рентабельності; порівняння з нормативами та галузевими орієнтирами [11].

4. Факторний аналіз: визначення чинників зміни ключових показників; застосування моделі Дюпон для розкладу ROE [19].

5. Інтегральна оцінка: розрахунок інтегрального індексу (Z-рахунку Альтмана, індексу Спрінгейта, таксономічного показника); формулювання узагальненого висновку та рекомендацій [20].

Проведений аналіз засвідчив, що методичний інструментарій комплексної оцінки фінансового стану підприємства є багатовимірним і охоплює шість основних підходів: коефіцієнтний, трендовий, структурний, порівняльний, факторний та інтегральний [1; 19]. Кожен із них виконує специфічну аналітичну функцію та є самостійно цінним, проте лише їх системне поєднання забезпечує всебічну, достовірну діагностику [6].

Базисом комплексної оцінки виступає система фінансових коефіцієнтів, що охоплює чотири аналітичні блоки: ліквідність, фінансову стійкість, ділову активність і рентабельність [11; 27]. Горизонтальний та вертикальний аналіз забезпечують контекст змін у часі та структурі [3], факторний аналіз (зокрема модель Дюпон) дозволяє кількісно виміряти причинно-наслідкові зв'язки [19], а інтегральні моделі синтезують часткові висновки в єдину прогностичну оцінку [20].

1.3. Нормативно-правове забезпечення аналізу фінансового стану в Україні та міжнародні стандарти

Аналіз фінансового стану підприємства здійснюється не у правовому

вакуумі, а в межах чітко визначеної системи нормативно-правового регулювання, яка формує вимоги до складання, подання та розкриття фінансової звітності – основного інформаційного джерела фінансового аналізу [1]. Нормативно-правове забезпечення аналізу фінансового стану в Україні являє собою багаторівневу систему, що охоплює законодавчі акти, підзаконні нормативні документи, методичні рекомендації органів державного регулювання та міжнародні стандарти, добровільно або обов'язково запроваджені у вітчизняну практику [3]. Розуміння цієї системи є необхідною передумовою для коректної інтерпретації фінансової звітності та забезпечення порівнянності аналітичних висновків.

Фундаментом нормативно-правового забезпечення фінансового аналізу в Україні є конституційні норми та базові законодавчі акти, що визначають організаційно-правові засади господарської діяльності та бухгалтерського обліку. Ключовим з них є Цивільний кодекс України від 16.01.2003 року № 435-IV, що встановлює правові засади зобов'язальних відносин, у тому числі у сфері фінансових розрахунків [35]. Безпосередньою правовою основою для формування фінансової звітності як інформаційної бази аналізу є Закон України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» від 16.07.1999 року № 996-XIV (зі змінами), який визначає принципи бухгалтерського обліку, склад форм фінансової звітності та вимоги до їх розкриття [25].

Відповідно до чинного законодавства, підприємства в Україні складають фінансову звітність за одним із двох стандартів: національними положеннями (стандартами) бухгалтерського обліку (П(С)БО) або міжнародними стандартами фінансової звітності (далі – МСФЗ) , різниця між якими представлена на рисунку 1.2 [36].

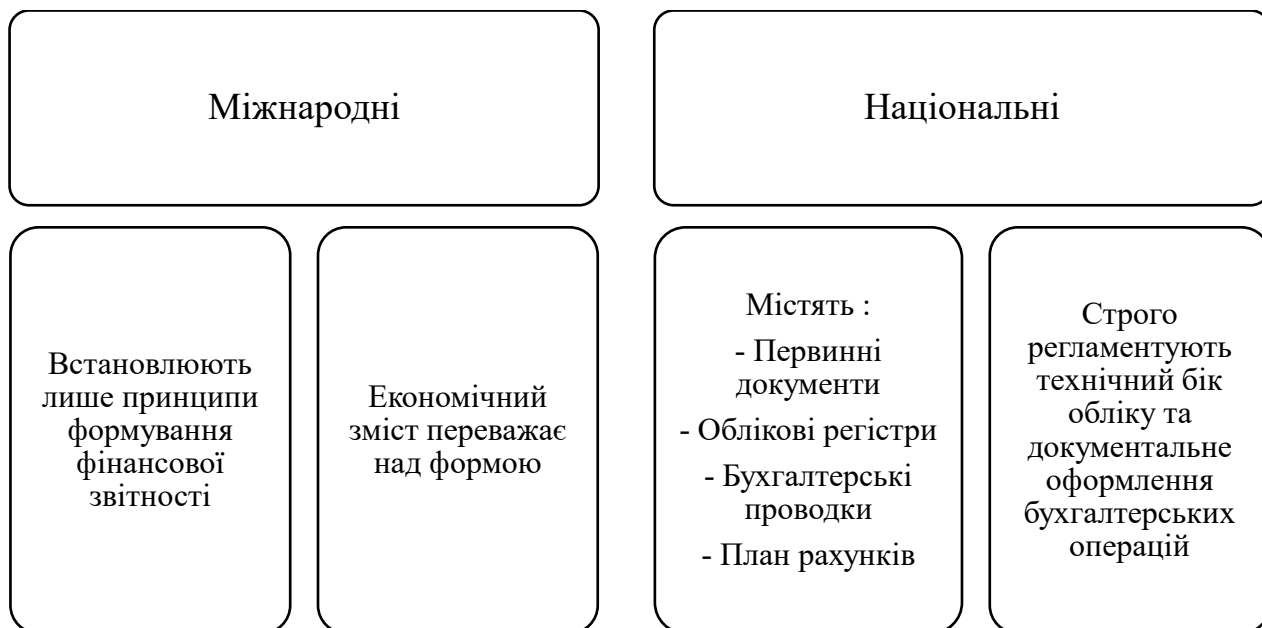

Рис. 1.2. Міжнародні та національні стандарти фінансової звітності*

*Примітка. Складено автором за даними джерела [36].

МСФЗ не є однорідним зводом правил, це – комплексна, багаторівнева система нормативно-методологічних документів. Цей масив документів розробляється та актуалізується з метою уніфікації, забезпечення прозорості та транскордонної порівнюваності фінансової інформації.

Згідно з методологічними засадами функціонування Ради з міжнародних стандартів бухгалтерського обліку (РМСБО / IASB), цілісна структура системи МСФЗ включає три основні взаємопов’язані блоки:

- Міжнародні стандарти бухгалтерського обліку (далі – IAS);
- Міжнародні стандарти фінансової звітності (далі – IFRS);
- Офіційні інтерпретації до МСФЗ [36].

Вибір стандарту залежить від категорії підприємства: публічні акціонерні товариства, підприємства, що становлять суспільний інтерес (у тому числі банки, страховики, великі підприємства), зобов’язані застосовувати МСФЗ, тоді як середні та малі підприємства можуть обирати між П(С)БО та спрощеною формою звітності [25]. Це принципово важливо для аналізу фінансового стану, оскільки різні стандарти можуть суттєво відрізнятись у підходах до визнання та оцінки активів, зобов’язань і доходів, що безпосередньо впливає на значення

фінансових коефіцієнтів [3].

Систему нормативно-правового забезпечення аналізу фінансового стану підприємств в Україні за рівнями регулювання наведено у таблиці 1.5.

Таблиця 1.5

Система нормативно-правового забезпечення аналізу фінансового стану підприємств в Україні*

Рівень регулювання	Основні нормативні акти	Предмет регулювання
1. Законодавчий	Закон № 996-XIV «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність»; Закон № 2258-VIII «Про аудит фінансової звітності»	Принципи обліку та звітності; вимоги до аудиту
2 Підзаконний (урядовий)	Постанова КМУ № 419 «Про затвердження Порядку подання фінансової звітності»; НП(С)БО 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності»	Форми звітності; строки подання; склад показників
3. Відомчий (регуляторний)	Накази Міністерства фінансів України (П(С)БО 2–34); Методичні рекомендації щодо заповнення форм фінансової звітності	Методологія складання та оцінки статей звітності
4. Методичний (рекомендаційний)	Методика аналізу фінансово-господарської діяльності підприємств державного сектору (Наказ МФУ № 170 від 14.02.2006, зі змінами); Методичні рекомендації з аналізу і оцінки фінансового стану підприємств ДКЦПФР	Алгоритми розрахунку показників; нормативні значення коефіцієнтів
5. Міжнародний	МСФЗ (IFRS/IAS); MCA (ISA); Директиви ЄС з фінансової звітності	Стандарти визнання, оцінки та розкриття інформації

*Примітка. Складено автором за даними джерел [24; 25; 35].

Центральним елементом другого рівня нормативного регулювання є Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності», затверджене Наказом Міністерства фінансів України від 07.02.2013 року № 73. Цей документ визначає склад і зміст форм фінансової звітності, зокрема: Балансу (Звіту про фінансовий стан), Звіту про фінансові результати (Звіту про сукупний дохід), Звіту про рух грошових коштів, Звіту про власний капітал та Приміток до фінансової звітності [25]. Саме ці форми є

первинним інформаційним джерелом для проведення горизонтального, вертикального та коефіцієнтного аналізу, розглянутих у підрозділі 1.2. Від правильного розуміння змісту статей звітності залежить коректність розрахунку та інтерпретації фінансових показників.

На рівні методичного забезпечення особливе значення для аналізу фінансового стану має Методика аналізу фінансово-господарської діяльності підприємств державного сектору економіки, затверджена Наказом Міністерства фінансів України № 170 від 14.02.2006 року. Попри те, що сфера застосування цього документа офіційно обмежена підприємствами державного сектору, він широко використовується у практиці аналізу підприємств різних форм власності як орієнтовна методична база, оскільки систематизує перелік показників і встановлює нормативні значення для ключових коефіцієнтів [19]. Поряд із ним практичне значення мають методичні рекомендації Національної комісії з цінних паперів та фондового ринку (далі – НКЦПФР) щодо аналізу фінансового стану емітентів, які встановлюють вимоги до розкриття аналітичної інформації у проспектах емісії та річних звітах [11].

В умовах євроінтеграційного курсу України питання гармонізації вітчизняної системи обліку та звітності з міжнародними стандартами набуває особливої актуальності [31]. Угода про асоціацію між Україною та Європейським Союзом, ратифікована у 2014 році, передбачає поступове наближення законодавства України у сфері бухгалтерського обліку та аудиту до вимог відповідних Директив ЄС, зокрема Директиви 2013/34/ЄС про річну фінансову звітність та Директиви 2014/56/ЄС про обов'язковий аудит [3]. Реалізація цих зобов'язань відбувається через поступове розширення кола підприємств, зобов'язаних застосовувати МСФЗ, та вдосконалення вимог до аудиту фінансової звітності [24].

Міжнародні стандарти фінансової звітності (МСФЗ / IFRS), розроблені Радою з міжнародних стандартів бухгалтерського обліку (IASB), формують глобальну методологічну основу для підготовки фінансової звітності та є ключовим орієнтиром при проведенні аналізу підприємств, що застосовують ці

стандарти [36]. Порівняльну характеристику ключових відмінностей між П(С)БО та МСФЗ у контексті їх впливу на аналіз фінансового стану наведено у таблиці 1.6.

Таблиця 1.6

Ключові відмінності між П(С)БО та МСФЗ та їх вплив на показники
фінансового аналізу*

Аспект	П(С)БО	МСФЗ	Вплив на фінансовий аналіз
Оцінка основних засобів	Переважно за собівартістю (П(С)БО 7)	Допускається переоцінка до справедливої вартості (МСБО 16)	Заниження/завищення активів за П(С)БО; різниця у ROA
Визнання доходів	За принципом нарахування (П(С)БО 15)	МСФЗ 15: за передачею контролю над товаром/послугою	Різниця у часі визнання виручки; вплив на ROS
Оренда	Операційна/фінансова (П(С)БО 14)	МСФЗ 16: усі оренди >12 міс. - у балансі	Збільшення активів і зобов'язань за МСФЗ; зниження ліквідності
Знецінення активів	Зменшення корисності активів (П(С)БО 28)	МСБО 36: обов'язкове тестування на знецінення	Консервативніша оцінка активів за МСФЗ
Фінансові інструменти	Спрощений підхід (П(С)БО 13)	МСФЗ 9: три категорії оцінки	Різниця у вартості фінансових активів та зобов'язань

*Примітка. Складено автором за даними джерел [8; 9; 19; 31; 36].

Як свідчать дані таблиці 1.6, відмінності між стандартами можуть суттєво впливати на значення фінансових показників, що робить некоректним пряме порівняння підприємств, що звітують за різними стандартами, без відповідного коригування [3]. Зокрема, запровадження МСФЗ 16 «Оренда» призводить до збільшення балансової вартості активів і зобов'язань, що знижує коефіцієнт поточної ліквідності та підвищує коефіцієнт фінансового левериджу - навіть за незмінного економічного змісту операцій [31]. Це необхідно враховувати при порівняльному та трендовому аналізі у разі зміни підприємством застосовуваного стандарту.

Окреме місце у системі нормативно-правового забезпечення займає законодавство про аудит фінансової звітності, яке безпосередньо стосується підтвердження достовірності інформаційної бази аналізу [24]. Закон України «Про аудит фінансової звітності та аудиторську діяльність» від 21.12.2017 року № 2258-VIII встановив обов'язкові вимоги до аудиту фінансової звітності підприємств, що становлять суспільний інтерес, та передбачив запровадження Міжнародних стандартів аудиту (МСА / ISA) як єдиної методологічної основи для проведення аудиторських перевірок в Україні [19]. Застосування МСА забезпечує вищий рівень надійності аудиторського висновку, що, у свою чергу, підвищує достовірність фінансової звітності як джерела аналізу [3].

Важливо також враховувати, що в умовах воєнного стану нормативно-правова база зазнала суттєвих змін. Починаючи з лютого 2022 року Верховна Рада України та Кабінет Міністрів України ухвалили низку законодавчих актів, спрямованих на спрощення вимог до ведення обліку та складання звітності для підприємств, що здійснюють діяльність в умовах бойових дій або на тимчасово окупованих територіях. Зокрема, Закон України «Про внесення змін до Податкового кодексу України та інших законодавчих актів України щодо особливостей оподаткування та подання звітності у період дії воєнного стану» передбачив тимчасові послаблення щодо строків подання звітності та порядку нарахування амортизації [21]. Ці зміни суттєво впливають на зіставність фінансових даних за окремі звітні періоди, що необхідно враховувати при проведенні трендового аналізу.

Стан гармонізації вітчизняного нормативно-правового забезпечення з міжнародними стандартами залишається предметом наукових дискусій. Ряд дослідників вказує на збереження суттєвих концептуальних розбіжностей між П(С)БО та МСФЗ у частині оцінки активів, визнання доходів та відображення фінансових інструментів, що ускладнює залучення іноземних інвестицій та знижує прозорість вітчизняного бізнесу для міжнародних аналітиків [31]. Водночас поступове розширення кола суб'єктів, зобов'язаних застосовувати

МСФЗ, та активна робота Міністерства фінансів України з оновлення П(С)БО свідчать про поступальний рух у напрямі конвергенції стандартів [11].

Окремої уваги заслуговує питання нормативного регулювання аналізу фінансового стану підприємств у процедурах банкрутства та санації. Кодекс України з процедур банкрутства від 18.10.2018 року № 2597-VIII встановлює порядок виявлення ознак неплатоспроможності та методи оцінки фінансового стану боржника в рамках судових процедур [25]. Методика проведення аналізу фінансово-господарського стану боржника, затверджена відповідно до цього Кодексу, визначає обов'язковий перелік показників та критеріїв для оцінки відновлення платоспроможності підприємства [19]. Знання цих нормативних вимог є важливим для аналітика, оскільки дозволяє оцінити, наскільки фінансовий стан підприємства наближається до критичних порогових значень.

Отже, нормативно-правове забезпечення аналізу фінансового стану підприємств в Україні є багаторівневою системою, що охоплює законодавчі акти, підзаконні нормативні документи, методичні рекомендації та міжнародні стандарти [1; 3]. Ключовими елементами цієї системи є Закон № 996-XIV, НП(С)БО 1, МСФЗ та Міжнародні стандарти аудиту, а також галузеве законодавство, зокрема Закон № 2258-VIII у сфері аудиторської діяльності [19; 24]. Впровадження інструментарію МСФЗ у вітчизняну аналітичну практику дозволяє змістити акценти з формального дотримання облікових процедур на дослідження реального економічного змісту господарських операцій, оцінку ризиків та визначення справедливої вартості активів. Водночас синергія національного законодавства та міжнародних стандартів аудиту мінімізує ризики інформаційної асиметрії для зовнішніх користувачів, підвищуючи рівень довіри потенційних інвесторів до результатів аналітичних розрахунків.

Таким чином, сучасний вектор розвитку нормативного забезпечення фінансового аналізу в Україні орієнтований на повну конвергенцію з європейським правовим простором, що є безальтернативною умовою забезпечення конкурентоспроможності вітчизняного бізнесу в умовах глобалізації.

РОЗДІЛ 2

ДОСЛІДЖЕННЯ ФІНАНСОВОГО СТАНУ ТОВ «ПРАЙСУОТЕРХАУСКУПЕРС» ТА НАПРЯМИ ЙОГО ПОЛІПШЕННЯ

2.1. Організаційно-економічна характеристика підприємства та аналіз основних результатів його діяльності

ТОВ «ПрайсуотерхаусКуперс» (далі – PwC) є провідним підприємством у сфері професійних послуг, що має багаторічний досвід функціонування на ринку консалтингу та аудиту як в Україні, так і на міжнародному рівні. Компанія входить до глобальної мережі фірм, що надають широкий спектр бізнес-рішень. Підприємство було зареєстровано 03.12.1993 року.

Основним напрямком діяльності організації є консультування з питань комерційної діяльності й керування. Також компанія активно працює у сферах бухгалтерського обліку, аудиту, оподаткування, інформатизації та освітньої діяльності.

Юридичні та реєстраційні дані:

- повне найменування юридичної особи: ТОВАРИСТВО З ОБМЕЖЕНОЮ ВІДПОВІДАЛЬНІСТЮ ПРАЙСУОТЕРХАУСКУПЕРС;
- скорочена назва: ТОВ «ПРАЙСУОТЕРХАУСКУПЕРС» (LLC PRICEWATERHOUSECOOPERS);
- код ЄДРПОУ: 20029371;
- дата реєстрації в Україні: 03.12.1993 року (32 роки 3 місяці);
- статус: Зареєстровано;
- розмір статутного капіталу: 22 114 399 грн.;
- уповноважені особи: ТРИФОНОВА ОЛЬГА ЮРІЇВНА (керівник) [7].

Компанія є одним із найбільших постачальників професійних послуг у світі та входить до елітної групи «Велика четвірка» поряд із Deloitte, EY та

KPMG (рис. 2.1) [40].

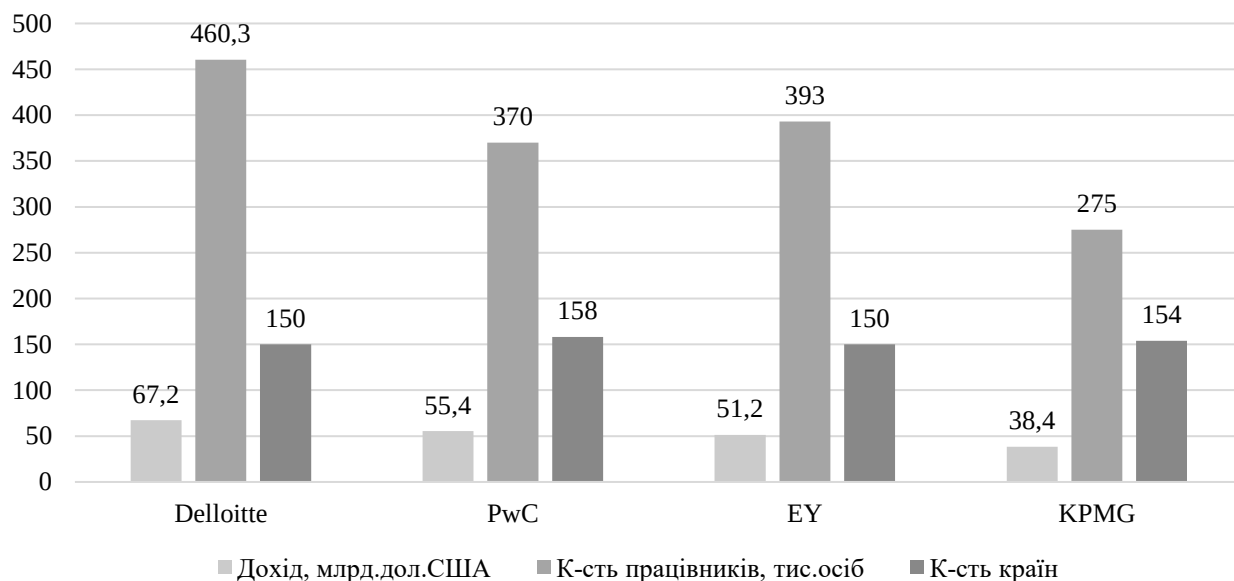

Рис. 2.1. Ключові показники «Великої четвірки» фінансових компаній за 2025 рік*

*Примітка. Складено автором за даними джерела [39].

Таким чином, PwC займає друге місце за масштабами виручки (55,4 млрд. дол. США), але вирізняється найбільшою глобальною присутністю, що забезпечує їй сильні позиції на міжнародному ринку професійних послуг.

Компанія PwC надає послуги за трьома ключовими напрямками, кожен із яких має власну спеціалізацію та цільову аудиторію клієнтів:

1. Аудит – це основний і найстаріший напрям діяльності компанії. PwC проводить аудит фінансової звітності відповідно до Міжнародних стандартів аудиту (МСА), виданих Радою з міжнародних стандартів аудиту та надання впевненості (IAASB). Це забезпечує інвесторів, кредиторів та інших зацікавлених сторін надійною інформацією для прийняття управлінських і фінансових рішень. У процесі аудиту фахівці PwC застосовують ризик-орієнтований підхід, що дозволяє зосередитися на найбільш критичних ділянках діяльності клієнта та мінімізувати можливі фінансові та операційні ризики [2].

2. Податкові послуги. Податкове консультування є другим ключовим напрямом діяльності PwC, який охоплює широкий спектр послуг у сфері оподаткування та юридичного супроводу бізнесу. Основна мета цього напрямку – допомогти компаніям ефективно управляти податковими ризиками, оптимізувати податкове навантаження та забезпечити відповідність чинному законодавству. Фахівці PwC надають консультації щодо корпоративного оподаткування, трансфертного ціноутворення, міжнародного оподаткування та податкового планування [22].

3. Окрім податкових питань, PwC пропонує юридичні послуги, пов'язані з корпоративним правом, трудовими відносинами, регуляторними вимогами та вирішенням спорів. Це дозволяє клієнтам отримати комплексну підтримку у сфері правового та податкового регулювання, мінімізувати ризики та забезпечити стабільність бізнес-процесів. Таким чином, податкове консультування PwC виступає стратегічним інструментом для підвищення ефективності управління фінансами та забезпечення довгострокової конкурентоспроможності компаній [37].

4. Консалтинг. Управлінський та фінансовий консалтинг є третім стратегічним напрямом діяльності PwC, який спрямований на підтримку компаній у процесі прийняття управлінських рішень, оптимізації бізнес-процесів та підвищення ефективності діяльності. Консалтинг охоплює широкий спектр послуг: від розробки корпоративних стратегій і реструктуризації бізнесу до впровадження сучасних систем управління ризиками та цифрових технологій. Завдяки комплексному підходу PwC допомагає клієнтам адаптуватися до змін ринкового середовища, підвищувати конкурентоспроможність та забезпечувати довгострокове зростання. PwC активно розвиває напрям технологічного консалтингу, зокрема у сферах штучного інтелекту та хмарних рішень [12].

PwC Україна є повноправним членом глобальної мережі PwC та надає повний спектр аудиторських, податкових та консалтингових послуг на вітчизняному ринку. Офіси компанії розташовані у Києві, Дніпрі та Львові

(табл. 2.1 та рис. 2.2) [26; 32].

Таблиця 2.1

Основні характеристики РwС Україна*

Параметр	Характеристика
Рік входження на ринок України	1993
Розташування офісів	Київ, Львів, Дніпро
Напрями послуг	Аудит, податки, консалтинг
Чисельність персоналу	Понад 1000 спеціалістів
Регулятор	ОСНАД, АПУ
Правова основа діяльності	Закон № 2258-VIII від 21.12.2017

*Примітка. Складено автором за даними джерел [26; 32].

Організаційна структура ТОВ «ПрайсуотерхаусКуперс» побудована за принципом корпоративної ієрархії з чітким розподілом власності та функцій між засновниками, основною компанією, дочірніми підприємствами та філіями (рис.2.2).

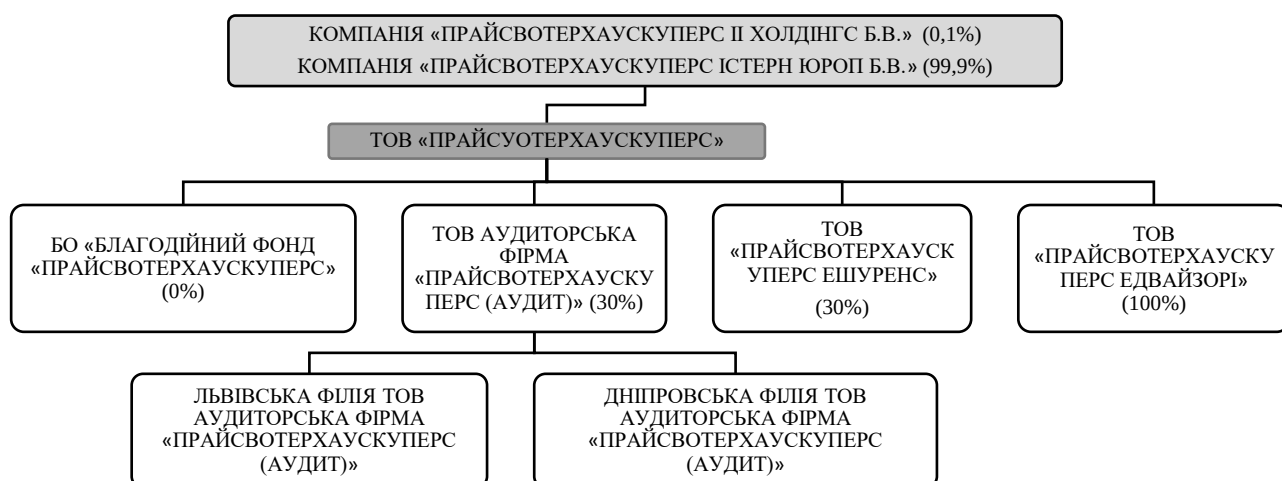

Рис. 2.2. Організаційно структура компанії ТОВ «ПрайсуотерхаусКуперс» (ЄДРПОУ 20029371)*

*Примітка. Складено автором за даними джерел [7; 32].

ТОВ «ПрайсуотерхаусКуперс» в Україні функціонує як невід’ємна частина глобальної мережі фірм, що надають професійні аудиторські та консалтингові послуги. Організаційна структура компанії характеризується високим рівнем функціональної спеціалізації: діяльність розподілена між окремими юридичними особами, такими як ТОВ «Аудиторська фірма «Прайсвотерхаускуперс (Аудит)», ТОВ «Прайсвотерхаускуперс Ешуренс» та ТОВ «Прайсвотерхаускуперс Едвайзори».

Така модель не лише відповідає вимогам законодавства щодо забезпечення незалежності аудиту, а й дозволяє гнучко управляти потоками доходів та адаптуватися до викликів ринку через регіональні представництва, зокрема Львівську та Дніпровську філії, що сприяє оптимізації операційних витрат та залученню талановитих кадрів у регіонах.

Весь подальший аналіз здійснювався на основі офіційної фінансової звітності ТОВ «ПРАЙСУОТЕРХАУСКУПЕРС» (Додаток А), розміщеної у Єдиному державному реєстрі підприємств та організацій України за 2023-2025 роки [7; 32].

Для забезпечення об’єктивності та комплексності оцінювання фінансового стану підприємства у роботі застосовано поєднання методів вертикального та горизонтального аналізу фінансової звітності (табл. 2.2 та 2.3).

Таблиця 2.2

Аналіз структури балансу ТОВ «ПрайсуотерхаусКуперс»*

Показник	2023 рік		2024 рік		2025 рік		Відхилення 2025/2023, в.п.
	тис. грн.	питома вага, %	тис. грн.	питома вага, %	тис. грн.	питома вага, %	
1	2		3		4		5
АКТИВИ							
Основні засоби	51 149	22,46	43 267	14,96	47 538	15,53	-6,92
Інші необоротні активи	57 243	25,13	68 932	23,83	20 568	6,72	-18,41

1	2		3		4		5
Оборотні активи	119 368	52,41	177 034	61,21	237 918	77,74	+25,34
Разом активи	227 760	100,00	289 233	100,00	306 024	100,00	-
ПАСИВИ							
Власний капітал	106 579	46,79	162 511	56,19	206 623	67,52	+20,72
Довгострокові зобов'язання	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0,00
Поточні зобов'язання	121 181	53,21	126 722	43,81	99 401	32,48	-20,72
Разом пасиви	227 760	100,00	289 233	100,00	306 024	100,00	-

*Примітка. Складено автором за даними джерел [7; 32].

Аналіз динаміки та структури активів ТОВ «ПрайсуотерхаусКуперс» за 2023-2025 роки свідчить про суттєве розширення масштабів його господарської діяльності, на що вказує зростання валюти балансу на 78 264 тис. грн (з 227 760 тис. грн у 2023 році до 306 024 тис. грн у 2025 році). У вертикальній структурі майна спостерігається чітко виражена тенденція до значного підвищення його мобільності: питома вага оборотних активів збільшилася на 25,34 в.п. і досягла у 2025 році 77,74%. Скорочення частки необоротних активів відбулося як за рахунок зменшення питомої ваги основних засобів на 6,92 в.п., так і внаслідок зниження частки інших необоротних активів на 18,41 в.п.

У пасивній частині балансу ТОВ «ПрайсуотерхаусКуперс» за досліджуваний трирічний період відбулися кардинальні позитивні зрушення у бік капіталізації та зміцнення фінансової самостійності суб'єкта господарювання. Питома вага власного капіталу стрімко зросла на 20,72 в.п. – з 46,79% у 2023 році до 67,52% у 2025 році, що дозволило підприємству подолати нормативний мінімум (50%) і сформувати надійний запас фінансової стійкості. Оскільки довгострокові зобов'язання у структурі джерел фінансування протягом усього періоду були відсутні, оптимізація пасивів відбулася завдяки зниженню залежності від короткострокового позикового капіталу. Зокрема, частка поточних зобов'язань зменшилася на ті ж 20,72 в.п. і становила на кінець 2025 року 32,48%, що мінімізує ризики втрати

платоспроможності компанії у короткостроковій перспективі та повністю нівелює загрозу виникнення ознак банкрутства.

З метою оцінки результатів діяльності підприємства також варто провести аналіз його основних показників фінансової діяльності за 2023-2025 роки із розрахунком абсолютних та відносних відхилень (табл. 2.3 та додаток Б).

Таблиця 2.3

Аналіз основних економічних показників ТОВ «ПрайсуотерхаусКуперс»
за 2023-2025 роки*

Показник	Значення			Відхилення 2024 від 2023 року		Відхилення 2025 від 2024 року	
	2023 рік	2024 рік	2025 рік	Абсолютне, тис. грн.	Відносне, %	Абсолютне, тис. грн.	Відносне, %
Доходи, тис. грн.	459 698	619 418	852 002	+159 720	+34,74	+232 584	+37,55
Чистий прибуток, тис. грн.	58 547	53 952	44 112	-4 595	-7,85	-9 840	-18,24
Активи, тис. грн.	227 760	289 233	306 024	+61 473	+26,99	+16 791	+5,81
Гроші та їх еквіваленти, тис. грн.	52 736	86 614	79 487	+33 878	+64,24	-7 127	-8,23
Поточні зобов'язання, тис. грн.	121 181	126 722	99 401	+5 541	+4,57	-27 321	-21,56
Власний капітал, тис. грн.	106 579	162 511	206 623	+55 932	+52,48	+44 112	+27,14
Чисельність персоналу, осіб	532	598	736	+66	+12,41	+138	+23,08
Дохід на одного працівника, тис. грн./ос.	864	1 036	1158	+172	+19,87	+122	+11,76

*Примітка. Складено автором за даними джерел [7; 32].

На основі проведених розрахунків (табл. 2.3) можна зробити висновок про позитивну динаміку розвитку ТОВ «ПрайсуотерхаусКуперс», яка супроводжується структурними змінами у фінансових результатах.

Протягом аналізованого періоду підприємство демонструє стабільне зростання доходів: у 2024 році приріст склав 34,74%, а у 2025 році – 37,55%. Важливо відзначити, що темпи зростання доходу випереджають темпи збільшення чисельності персоналу (12,41% у 2024 році та 23,08% у 2025 році). Як результат, показник продуктивності праці (дохід на одного працівника) постійно зростає: з 864 тис. грн/ос. у 2023 році до 1 158 тис. грн./ос. у 2025 році. Це свідчить про підвищення ефективності використання інтелектуального капіталу компанії та успішну адаптацію до зростання обсягів надання послуг.

Варто відмітити специфіку кадрової стратегії PwC: компанія реалізує системну модель найму, проводячи масштабні кар'єрні кампанії двічі на рік для залучення інтернів та студентів, а також активно розвиваючи сервісний центр PwC Lviv SDC. Хоча це формує потужний кадровий резерв, агресивне розширення штату на 204 особи протягом двох років супроводжується значними витратами на онбординг, навчання та адаптацію. Саме ці інвестиції у розвиток інтелектуального капіталу є ймовірною причиною негативної динаміки чистого прибутку, який скоротився на 7,85% у 2024 році та на 18,24% у 2025 році.

Розглядаючи майновий стан підприємства, варто наголосити, що загальна вартість активів стабільно зростає. Однак частка «Грошей та їх еквівалентів» у структурі активів у 2025 році дещо знизилася (на 8,23% порівняно з 2024 роком). Це свідчить про активну роботу з капіталом – компанія вочевидь спрямовує накопичені кошти в оборот або на розвиток нових проектів. Позитивною тенденцією є також скорочення поточних зобов'язань у 2025 році на 21,56%, що свідчить про покращення платоспроможності та відсутність надмірної залежності від короткострокового кредитування.

Власний капітал компанії за 2023-2025 роки зріс майже вдвічі, що є свідченням капіталізації прибутку попередніх періодів та високого рівня

фінансової стійкості. Таке фінансове зміцнення дозволяє РwC мінімізувати ризики банкрутства та інвестувати у довгострокові проекти.

Підсумовуючи, можна стверджувати, що стратегія розвитку ТОВ «ПрайсуотерхаусКуперс» орієнтована на інтенсивне зростання обсягів діяльності. Проте, зниження рентабельності продажів вимагає від менеджменту компанії перегляду цінової політики або впровадження заходів з оптимізації собівартості. Подальший аналіз у наступних підрозділах дозволить нам оцінити, чи є ці негативні тренди системними, та розробити конкретні рекомендації для покращення фінансової результативності.

2.2. Комплексна інтегральна оцінка фінансового стану підприємства

Фінансовий стан ТОВ «ПрайсуотерхаусКуперс» потребує не лише аналізу окремих показників, а й застосування системного підходу, що дозволяє нівелювати вплив випадкових факторів та отримати узагальнену оцінку. Комплексна інтегральна оцінка є ефективним аналітичним інструментом, що дозволяє шляхом агрегування різномірних фінансових індикаторів визначити загальний рівень стабільності компанії та виявити приховані тенденції її розвитку.

У даному підрозділі комплексна оцінка фінансового стану ТОВ «ПрайсуотерхаусКуперс» здійснюється у декілька етапів. На першому формується система фінансових коефіцієнтів за чотирма функціональними блоками: ліквідності, фінансової стійкості, ділової активності та рентабельності (табл. 2.4). На другому виконується нормування показників за п'ятибальною шкалою. На третьому розраховується зважений інтегральний показник фінансового стану ($I_{\text{фс}}$). На четвертому результати верифікуються за допомогою апробованих зарубіжних дискримінантних моделей – п'ятифакторної моделі Альтмана та моделі Спрінгейта.

Аналіз зведеної таблиці 2.4 виявив суттєву позитивну динаміку за більшістю напрямів діяльності підприємства. Зокрема, коефіцієнт поточної ліквідності зріс з 0,99 у 2023 році до 2,39 у 2025 році, що свідчить про формування достатнього запасу оборотних активів для покриття поточних зобов'язань. Коефіцієнт автономії збільшився з 0,47 до 0,68, що відображає зміцнення фінансової незалежності підприємства.

Таблиця 2.4

Зведена система фінансових показників ТОВ «ПрайсуотерхаусКуперс»
за 2023-2025 роки*

Показник	2023 рік	2024 рік	2025 рік	Норматив
1	2	3	4	5
I. Показники ліквідності				
Коефіцієнт поточної ліквідності (Кпл)	0,98	1,40	2,39	$\geq 2,0$
Коефіцієнт швидкої ліквідності (Кшл)	0,98	1,40	2,39	$\geq 1,0$
Коефіцієнт абсолютної ліквідності (Кал)	0,44	0,68	0,80	$\geq 0,2$
II. Показники фінансової стійкості				
Коефіцієнт автономії (Ка)	0,47	0,56	0,68	$\geq 0,5$
Коефіцієнт фінансової залежності (Кфз)	0,53	0,44	0,33	$\leq 0,5$
Коефіцієнт покриття боргів ВК (Кпб)	0,88	1,28	2,08	$\geq 1,0$
Коефіцієнт маневреності ВК (Км)	-0,02	0,31	0,67	0,2–0,5
III. Показники ділової активності				
Коефіцієнт оборотності активів (Коа), обороти	2,02	2,14	2,78	↑
Тривалість обороту активів (ТОА), дні	180,90	170,40	131,10	↓
IV. Показники рентабельності				
Рентабельність активів (ROA), %	25,62	19,34	14,41	$> 5\%$
Рентабельність власного капіталу (ROE), %	54,75	34,42	21,35	$> 10\%$
Рентабельність продажів (ROS), %	12,69	9,03	5,18	$> 5\%$
Рентабельність витрат (ROB), %	13,29	9,81	5,95	$> 0\%$

*Примітка. Складено автором за даними джерел [7; 32].

Натомість показники рентабельності демонструють певне зниження, що пояснюється прискореним зростанням витрат – насамперед витрат на оплату праці, які у 2025 році становили 391 476 тис. грн. проти 224 458 тис. грн. у 2023 році.

Для усунення різномірності фінансових коефіцієнтів та їх зведення до єдиної шкали застосовується метод балового нормування. Кожному показнику присвоюється від 1 до 5 балів залежно від ступеня відповідності нормативному значенню: 5 балів – показник суттєво перевищує норматив (понад 120% від норми); 4 бали – відповідає нормативу або незначно перевищує його (100-120%); 3 бали – наближається до нормативу (75-99%); 2 бали – помітно відхиляється від нормативу (50-74%); 1 бал – критично відхиляється від нормативу (менше 50% від норми). Для коефіцієнта маневреності, який має двосторонній норматив (0,2-0,5), застосовується оцінка за відхиленням від середини діапазону. Розрахунки та балове нормування представлене в Додатку В.

Аналіз балової оцінки фінансових показників свідчить про загальну позитивну динаміку за більшістю досліджуваних груп упродовж 2023-2025 років.

У групі фінансової стійкості середній бал зріс з 2,75 у 2023 році до 4,50 у 2024-2025 роках, що є найбільш вираженим покращенням серед усіх груп. Визначальну роль відіграло суттєве зміцнення коефіцієнтів автономії та покриття боргів власним капіталом – обидва досягли максимального балу у 2025 році. Дещо нижчий бал за коефіцієнтом маневреності (3 бали у 2025 році) зумовлений тим, що власний оборотний капітал зріс випереджаючими темпами відносно власного капіталу і вийшов за верхню межу рекомендованого діапазону 0,2-0,5, досягнувши значення 0,67.

Група ділової активності демонструє рівномірне зростання: коефіцієнт оборотності активів збільшився з 2,02 до 2,78 оборту, що дозволило підвищити бал з 4 до 5 у 2025 році та відображає більш ефективне використання ресурсного потенціалу підприємства в умовах зростання обсягів діяльності.

Група рентабельності зберігала максимальний бал (5,00) у 2023-2024 роках, однак у 2025 році середній бал дещо знизився до 4,67 через скорочення рентабельності продажів до 5,18% – мінімального значення за аналізований період. Це є наслідком випереджаючого зростання операційних витрат, передусім витрат на оплату праці, що пов'язано з розширенням штату підприємства з 532 до 736 осіб. Водночас абсолютний рівень усіх показників рентабельності залишається значно вищим за нормативні орієнтири, що не дає підстав розглядати це зниження як загрозливу тенденцію.

Розрахунок зваженого інтегрального показника фінансового стану ($I_{\text{фс}}$) в даній роботі здійснюється за формулою 2.1:

$$I_{\text{фс}} = 0,25 \times B_{\text{лік}} + 0,30 \times B_{\text{ст}} + 0,20 \times B_{\text{да}} + 0,25 \times B_{\text{рент}} \quad (2.1)$$

де $B_{\text{лік}}$ – середні бали за групами ліквідності;

$B_{\text{ст}}$ – середні бали за групами фінансової стійкості;

$B_{\text{да}}$ – середні бали за групами ділової активності;

$B_{\text{рент}}$ – середні бали за групами рентабельності.

Ваги груп визначені виходячи зі специфіки консалтингової компанії, для якої фінансова стійкість є пріоритетним чинником надійності.

Таблиця 2.5

Розрахунок зваженого інтегрального показника фінансового стану
ТОВ «ПрайсуотерхаусКуперс» за 2023-2025 роки*

Група показників	Вага (w_i)	Бал 2023 рік (B_i)	Бал 2024 рік (B_i)	Бал 2025 рік (B_i)	Формула
1	2	3	4	5	6
I. Ліквідність	0,25	3,00	4,00	4,67	$w_1 \times B_1$
II. Фінансова стійкість	0,30	2,75	4,50	4,50	$w_2 \times B_2$
III. Ділова активність	0,20	4,00	4,00	5,00	$w_3 \times B_3$

1	2	3	4	5	6
IV. Рентабельність	0,25	5,00	5,00	4,67	$w_4 \times B_4$
$I_{fc} = \sum(w_i \times B_i)$	1,00	3,63	4,40	4,69	–
Клас фінансового стану	–	B	B	A	–

*Примітка. Розраховано автором.

Розрахунки таблиці 2.5 свідчать, що інтегральний показник підприємства послідовно зростає: з 3,63 у 2023 році (клас B – добрий стан) до 4,40 у 2024 році та 4,69 у 2025 році (клас A – відмінний стан). Абсолютне зростання показника за три роки склало +1,06 пункту. Основний внесок у покращення зробили групи ліквідності (з 3,00 до 4,67 балів) та фінансової стійкості (з 2,75 до 4,50 балів). Незначне зниження балів за рентабельністю (з 5,00 до 4,67) зумовлене скороченням рентабельності продажів унаслідок випереджаючого зростання витрат над доходами.

Для підтвердження отриманих результатів та оцінки ймовірності фінансових ускладнень застосовано дві апробовані зарубіжні моделі. Першою є п'ятифакторна модель Альтмана для небіржових компаній, яка має вигляд (див.формулу 2.2):

$$Z' = 0,717 X_1 + 0,847 X_2 + 3,107 X_3 + 0,420 X_4 + 0,995 X_5, \quad (2.2)$$

де X_1 = Робочий капітал/загальна вартість активів;

X_2 = Нерозподілений прибуток/загальна вартість активів;

X_3 = Операційний прибуток/ загальна вартість активів;

X_4 = Власний капітал / зобов'язання;

X_5 = Чистий дохід /загальна вартість активів.

Критичні значення: $Z' < 1,23$ – зона банкрутства; $1,23 \leq Z' \leq 2,90$ – зона невизначеності; $Z' > 2,90$ – зона фінансової стійкості [17].

Результати розрахунку в таблиці 2.6 свідчать, що значення Z' -показника у всіх трьох роках суттєво перевищує критичний поріг 2,90, що відповідає зеленій зоні фінансової стійкості [17]. Особливо вражаючим є зростання показника у 2025 році до рівня 5,11 – переважно завдяки різкому покращенню структури власного оборотного капіталу (X_1 зріс з -0,01 до +0,45) та зростанню частки нерозподіленого прибутку в активах ($X_2 = 0,58$). Водночас незначне зниження X_3 (рентабельність за EBIT) вказує на зростання операційних витрат.

Таблиця 2.6

Розрахунок показника Z' -Альтмана для ТОВ «ПрайсуотерхаусКуперс»
за 2023-2025 роки*

Змінна	Формула	2023 рік	2024 рік	2025 рік	Коефіцієнт
1	2	3	4	5	6
X_1	Робочий капітал/загальна вартість активів	-0,01	0,17	0,45	0,717
X_2	Нерозподілений прибуток/загальна вартість активів	0,34	0,46	0,58	0,847
X_3	Операційний прибуток/загальна вартість активів	0,28	0,23	0,21	3,107
X_4	Власний капітал / зобов'язання	0,88	1,28	2,08	0,420
X_5	Чистий дохід (виручка) від реалізації/загальна вартість активів	2,02	2,14	2,78	0,995
Z'	Інтегральний показник	3,54	3,90	5,11	—
Оцінка		Зона стійкості	Зона стійкості	Зона стійкості	—

*Примітка. Складено автором за даними джерел [7; 32].

Додатково для верифікації висновків застосовано модель Спрінгейта (формула 2.3):

$$Z_{sp} = 1,03A + 3,07B + 0,66C + 0,4D, \quad (2.3)$$

де A = Робочий капітал/загальна вартість активів;

B = Прибуток до вирахування витрат на сплату відсотків та податків (далі – ЕВІТ) / загальна вартість активів;

C = Прибуток до оподаткування (далі – ЕВТ) / короткострокові зобов'язання;

D = Чистий дохід / загальна вартість активів.

При $Z_{sp} > 0,862$ підприємство є фінансово здоровим; при $Z_{sp} \leq 0,862$ – потенційним банкрутом [14]. Розрахунок по даній моделі відображено у таблиці 2.7.

Таблиця 2.7

Розрахунок показника Z_{sp} -Спрінгейта для
ТОВ «ПрайсуотерхаусКуперс» за 2023-2025 роки*

Змінна	Формула	2023 рік	2024 рік	2025 рік	Коефіцієнт
A	Робочий капітал/загальна вартість активів	-0,01	0,17	0,45	1,03
B	ЕВІТ / загальна вартість активів	0,28	0,23	0,21	3,07
C	ЕВТ / короткострокові зобов'язання	0,52	0,52	0,65	0,66
D	Чистий дохід / загальна вартість активів	2,02	2,14	2,78	0,40
Z_{sp}	Інтегральний показник	2,00	2,08	2,66	—
Оцінка		Здоровий	Здоровий	Здоровий	—

*Примітка. Складено автором за даними джерел [7; 32].

Модель Спрінгейта підтверджує висновки моделі Альтмана: у всіх трьох роках значення Z_{sp} суттєво перевищує критичний поріг 0,862. Зростання показника з 2,00 у 2023 році до 2,66 у 2025 році відображає загальну тенденцію

до зміцнення фінансового становища підприємства.

Для узагальнення результатів усіх застосованих методів складено зведену таблицю 2.8, яка відображає динаміку інтегральних показників у порівнянні з критичними значеннями.

За результатами комплексної та інтегральної оцінки фінансового стану ТОВ «Прайсуотерхаускуперс» за 2023-2025 роки можна зробити такі узагальнюючі висновки.

Таблиця 2.8

Динаміка інтегральних показників фінансового стану
ТОВ «Прайсуотерхаускуперс» за 2023-2025 роки*

Рік	I _{фс}	Клас	Z' Альтмана	Z _{sp} Спрінгейта	Ризик банкрутства	Відхилення I _{фс}
2023	3,63	В	3,54	2,00	Відсутній	–
2024	4,40	В	3,90	2,08	Відсутній	+0,77
2025	4,69	А	5,12	2,66	Відсутній	+0,29
Абс. відх. (2025/2023)	+1,06	–	+1,59	+0,66	–	+1,06

*Примітка. Складено автором за даними джерел [7; 32].

По-перше, підприємство демонструє стійку висхідну динаміку інтегрального показника фінансового стану (I): з 3,63 у 2023 році до 4,69 у 2025 році. Абсолютне зростання склало +1,06 пункту, або 29,20% за три роки. У 2023 та 2024 роках підприємство перебувало у класі В («добрий» стан), а у 2025 році – перейшло до вищого класу А («відмінний» стан), що свідчить про послідовне вдосконалення фінансово-господарської діяльності.

По-друге, найбільш значне покращення зафіксовано у групі фінансової стійкості: коефіцієнт автономії зріс з 0,47 до 0,68, коефіцієнт покриття боргів власним капіталом – з 0,88 до 2,08. Власний оборотний капітал трансформувався з від’ємного значення (-1 813 тис. грн. у 2023 році) до значної позитивної величини (+138 517 тис. грн. у 2025 році), що кардинально змінило

структуру джерел фінансування поточної діяльності. Підприємство повністю позбулося банківських кредитів, які існували на початку 2023 року.

По-третє, показники рентабельності, попри збереження позитивного тренду за абсолютними значеннями прибутку, демонструють відносне зниження: рентабельність продажів скоротилася з 12,69% до 5,18%, рентабельність активів – з 25,62% до 14,41%. Це є наслідком значного розширення штату (з 532 до 736 осіб) та відповідного зростання витрат на оплату праці, що є характерною рисою розвитку консалтингових компаній на етапі масштабування.

По-четверте, обидві дискримінантні моделі – Альтмана ($Z' = 3,54 / 3,90 / 5,12$) та Спрінгейта ($Z_{sp} = 2,00 / 2,08 / 2,66$) – одноставно підтверджують відсутність ризику банкрутства і кваліфікують підприємство як фінансово здорове в усіх трьох аналізованих роках.

Загалом фінансовий стан ТОВ «Прайсуотерхаускуперс» слід кваліфікувати як стійкий та такий, що послідовно покращується. Першочерговою задачею для збереження позитивної динаміки є забезпечення зростання рентабельності послуг пропорційно до темпів збільшення операційних витрат – зокрема, за рахунок підвищення тарифів на консалтингові послуги та оптимізації структури адміністративних витрат.

2.3. Напрями покращення фінансового стану підприємства та підвищення ефективності його діяльності

Проведений у попередніх підрозділах аналіз дозволяє сформулювати цілісне уявлення про поточний стан ТОВ «ПрайсуотерхаусКуперс» та виявити ключові вектори подальшого розвитку. Незважаючи на те що підприємство демонструє стійке зростання доходів та покращення більшості фінансових коефіцієнтів, є й проблемні зони, які вимагають цілеспрямованих управлінських рішень.

Зокрема, комплексна оцінка зафіксувала систематичне зниження показників рентабельності протягом усього аналізованого горизонту – рентабельність продажів скоротилася майже втричі: з 12,69% у 2023 році до 5,18% у 2025 році. Це зниження безпосередньо пов'язане з агресивним нарощуванням чисельності персоналу та витрат на оплату праці, які за три роки зросли у 1,74 рази. Відповідно, першочергове завдання менеджменту полягає в тому, щоб забезпечити підвищення операційної ефективності не за рахунок скорочення масштабів діяльності, а через оптимізацію структури витрат та диверсифікацію дохідної бази.

У цьому контексті доцільно виділити три взаємопов'язані напрями покращення фінансового стану підприємства (рис.2.3):

Рис. 2.3. Напрями покращення фінансового стану ТОВ «ПрайсуотерхаусКуперс»*

*Примітка. Розроблено автором.

Щодо першого напрямку слід зауважити, що витрати на оплату праці в ТОВ «ПрайсуотерхаусКуперс» є домінуючою статтею операційних видатків, що є цілком закономірним для компаній, що надають інтелектуальні послуги. Водночас швидке зростання штату (на 204 особи за два роки) не було повністю компенсоване відповідним зростанням виручки у вартісному виразі на одного

працівника. Дохід на одного працівника зріс із 864 тис. грн. у 2023 році до 1 158 тис. грн. у 2025 році, тобто приблизно на 34%, тоді як загальний фонд оплати праці збільшився значно стрімкіше. Це свідчить про те, що нові співробітники, особливо залучені через програми для студентів та інтернів, ще не досягли повноцінної операційної ефективності. Враховуючи це, доцільним заходом є запровадження більш жорстких критеріїв конверсії після стажування: лише ті кандидати, що демонструють вимірювані результати роботи з клієнтами, повинні переводитися на постійні позиції. Такий підхід не передбачає скорочення програм залучення талантів, проте підвищує «якість» кожної додаткової одиниці персоналу з точки зору генерування доходу.

Окрім управління персоналом, резерви оптимізації витрат містяться у сфері адміністративних та загальногосподарських видатків. Розширення мережі регіональних офісів, зокрема Сервісного центру у Львові чи Дніпрі, створює можливості для перерозподілу частини функцій із дорогого київського офісу до регіонів із нижчим рівнем орендних ставок та заробітної плати. Подібна модель географічного арбітражу активно застосовується глобальними компаніями «Великої четвірки» і може забезпечити щорічну економію витрат на рівні 5-8% від загального фонду оплати праці без втрати якості кінцевого продукту. Важливим інструментом контролю витрат також є впровадження системи управлінського обліку за центрами відповідальності, що дозволяє відстежувати маржинальність окремих проектів, практик та клієнтів у режимі реального часу, а не лише за підсумками фінансового року.

Другий напрям (підвищення дохідності через диверсифікацію послуг) є стратегічно не менш важливим. Як виявив аналіз, зниження рентабельності продажів відбувається на тлі зростання доходів, що свідчить про те, що нові контракти залучаються за порівняно нижчою питомою маржею. Ймовірно, це пов'язано з підвищеною конкурентністю у стандартних сегментах аудиту та базового фінансового консалтингу. Вихід із цієї ситуації полягає у переорієнтації комерційних зусиль на послуги з вищою доданою вартістю: технологічний консалтинг у сфері штучного інтелекту та автоматизації, ESG-

консалтинг та послуги зі звітності в галузі сталого розвитку, а також послуги з кіберзахисту та відповідності вимогам інформаційної безпеки.

Попит на ці послуги в Україні перебуває на стадії активного формування, особливо з огляду на процеси євроінтеграції, що передбачають приведення корпоративного управління вітчизняних підприємств у відповідність до стандартів ЄС. PwC, маючи доступ до глобальної бази знань і методологій материнської мережі, знаходиться у привілейованому становищі для освоєння цих ніш порівняно з локальними конкурентами. Розрахунки підтверджують потенціал: якщо припустити, що рентабельність нових «преміальних» послуг становитиме 15-18% проти середніх 5,18% у 2025 році, то навіть часткове зміщення структури виручки на 20-25% дозволить підняти загальну рентабельність продажів до рівня 7-9%, що відповідало б показникам 2024 року.

Конкретним механізмом реалізації цього напрямку може стати виділення спеціалізованих практик, наприклад, окремого підрозділу AI & Digital Transformation Advisory з відповідною командою та маркетинговою стратегією. Досвід материнської мережі PwC свідчить, що подібні підрозділи демонструють темпи зростання доходу, які вдвічі-тричі перевищують середньоринкові для традиційних аудиторських послуг [38]. В умовах загострення конкуренції між членами «Великої четвірки» за найбільших клієнтів саме наявність потужної цифрової практики стає ключовим диференціатором при виборі постачальника послуг.

Третій напрям (удосконалення управління оборотним капіталом) набуває особливого значення з огляду на виявлену тенденцію до скорочення залишків грошових коштів та їхніх еквівалентів у 2025 році на 8,23%. Попри те, що поточна ліквідність є цілком задовільною (коефіцієнт поточної ліквідності досяг 2,39), скорочення вільних грошових залишків може сигналізувати про подовження циклу грошових надходжень від клієнтів, що характерно для консалтингових компаній, що швидко зростають та обслуговують великих корпоративних замовників із тривалими термінами оплати рахунків.

У зв'язку з цим доцільним є запровадження більш активної політики управління дебіторською заборгованістю: встановлення диференційованих термінів оплати залежно від розміру та кредитного рейтингу клієнта, застосування знижок за дострокову оплату (наприклад, 1-2% при оплаті протягом 10 днів проти стандартних 30), а також регулярний моніторинг прострочених рахунків із чіткими процедурами ескалації. Ці заходи дозволять скоротити середній термін інкасації дебіторської заборгованості та вивільнити додатковий обіговий капітал для фінансування поточних операцій. Для середньостроковому горизонті від трьох до п'яти років рекомендується розглянути можливість впровадження факторингового обслуговування портфелю великих контрактів, що дозволить миттєво конвертувати виставлені рахунки у грошові кошти без очікування їх погашення клієнтами.

Важливим елементом комплексу заходів є також формалізація системи фінансового планування та бюджетування. Як свідчить проведений аналіз, підприємство перебуває на етапі інтенсивного масштабування, коли відставання систем управлінського контролю від темпів зростання бізнесу є особливо критичним ризиком. Впровадження ковзного фінансового прогнозу на 12 місяців із щомісячним оновленням, автоматизація збору управлінської звітності та встановлення чітких KPI для кожної бізнес-одиниці дозволять менеджменту своєчасно виявляти відхилення від планових показників та оперативно коригувати операційну стратегію.

Для оцінки очікуваного ефекту від запропонованих заходів складемо прогнозну таблицю основних фінансових показників на 2026 рік, виходячи з консервативного сценарію їх реалізації (табл. 2.9). Вибір саме консервативного підходу обумовлений необхідністю врахування макроекономічної нестабільності та потенційних ризиків, що дозволяє сформулювати більш реалістичне підґрунтя для стратегічного планування.

Прогнозні розрахунки засновані на наступних припущеннях: темп зростання доходів залишається на рівні 20%, що є нижчим за фактичний показник 2025 року (37,55%); завдяки оптимізації структури витрат та

переорієнтації на преміальні послуги рентабельність продажів зростає до 7,20%; чисельність персоналу збільшується помірно – приблизно на 60 осіб, що відповідає більш виваженому підходу до найму. Реалізація описаних заходів дозволить, за нашою оцінкою, майже подвоїти чистий прибуток з 44 112 тис. грн. до 73 656 тис. грн., що відповідає рівню 2023 року в умовах значно більших масштабів операцій.

Таблиця 2.9

Прогнозні фінансові показники ТОВ «ПрайсуотерхаусКуперс» на
2026 рік (консервативний сценарій)*

Показник	2025 (факт)	2026 (прогноз)	Відхилення, %
Доходи, тис. грн	852 002	1 023 000	+20,07%
Рентабельність продажів, %	5,18%	7,20%	+2,02 в.п.
Чистий прибуток, тис. грн	44 112	73 656	+66,97%
Дохід на 1 працівника, тис. грн	1 158	1 280	+10,54%
Коефіцієнт поточної ліквідності	2,39	2,55	+6,7%

*Примітка. Складено автором за даними джерел [7; 32].

Таким чином, розроблені рекомендації ґрунтуються на виявлених у ході аналізу дисбалансах між темпами зростання доходів та витрат і передбачають системний вплив на три взаємозалежні чинники фінансової результативності: операційну ефективність, структуру дохідної бази та якість управління оборотним капіталом. Послідовна реалізація запропонованих заходів дозволить підприємству не лише відновити рентабельність продажів до цільових рівнів, а й зміцнити конкурентні позиції на вітчизняному ринку професійних послуг в умовах євроінтеграційних перетворень та цифровізації економіки.

ВИСНОВКИ

За результатами виконання кваліфікаційної роботи бакалавра, присвяченої комплексній оцінці фінансового стану ТОВ «ПрайсуотерхаусКуперс» та розробці напрямів підвищення ефективності його діяльності, можна сформулювати такі узагальнюючі висновки.

ТОВ «ПрайсуотерхаусКуперс» є одним із провідних підприємств ринку аудиторських та консалтингових послуг України, що входить до глобальної мережі PwC – другої за величиною компанії «Великої четвірки» з річною виручкою 55,4 млрд. дол. США. Аналіз основних економічних показників підприємства за 2023-2025 роки засвідчив стабільне зростання доходів – з 459 698 тис. грн. до 852 002 тис. грн. (+85,40% за три роки). Водночас виявлено негативну тенденцію скорочення чистого прибутку – з 58 547 тис. грн. до 44 112 тис. грн. (-24,60%), що зумовлено прискореним зростанням витрат на оплату праці внаслідок розширення штату з 532 до 736 осіб.

Комплексна інтегральна оцінка фінансового стану ТОВ «ПрайсуотерхаусКуперс» виявила стійку позитивну динаміку: зважений інтегральний показник зріс з 3,63 у 2023 році до 4,69 у 2025 році, що відповідає переходу підприємства з класу В («добрий» стан) до класу А («відмінний» стан). Найбільш суттєве покращення зафіксовано у групах ліквідності та фінансової стійкості: коефіцієнт поточної ліквідності зріс з 0,98 до 2,39, коефіцієнт автономії – з 0,47 до 0,68, власний оборотний капітал перетворився з від’ємного значення (-1 813 тис. грн) на значну позитивну величину (+138 517 тис. грн.). Верифікація отриманих результатів за допомогою п’ятифакторної моделі Альтмана ($Z' = 3,54 / 3,90 / 5,11$) та моделі Спрінгейта ($Z_{sp} = 2,00 / 2,08 / 2,66$) підтвердила відсутність ризику банкрутства та фінансову стійкість підприємства в усіх трьох аналізованих роках.

Попри загальну позитивну динаміку, комплексна оцінка зафіксувала системне зниження показників рентабельності: рентабельність продажів

скоротилася з 12,69% у 2023 році до 5,18% у 2025 році, рентабельність активів – з 25,62% до 14,41%. Ця тенденція є прямим наслідком того, що темпи зростання операційних витрат (передусім фонду оплати праці, який збільшився з 224 458 тис. грн до 391 476 тис. грн.) перевищили темпи зростання доходів. Хоча всі показники рентабельності залишаються вище нормативних орієнтирів, збереження цього тренду у середньостроковій перспективі становить реальну загрозу для конкурентоспроможності підприємства.

На основі виявлених проблем розроблено три взаємопов'язані напрями покращення фінансового стану підприємства. Перший (оптимізація структури витрат) передбачає запровадження жорсткіших KPI-критеріїв конверсії після стажування, розширення моделі географічного арбітражу через регіональні офіси (потенційна економія 5-8%) та впровадження управлінського обліку за центрами відповідальності. Другий напрям (диверсифікація послуг) полягає у переорієнтації комерційних зусиль на преміальні сегменти з вищою маржею: AI & Digital Transformation Advisory, ESG-консалтинг та послуги з кіберзахисту. Підвищення частки таких послуг до 20-25% від загального портфелю дозволить підняти рентабельність продажів до 7-9%. Третій напрям (удосконалення управління оборотним капіталом) включає активізацію роботи з дебіторською заборгованістю, впровадження знижок за дострокову оплату та ковзного 12-місячного фінансового прогнозу.

Прогнозний розрахунок за консервативним сценарієм реалізації розроблених рекомендацій свідчить, що у 2026 році підприємство може досягти доходів на рівні 1 023 000 тис. грн (+20,07%), рентабельності продажів 7,20% та чистого прибутку 73 656 тис. грн., що майже вдвічі перевищує фактичний показник 2025 року. Таким чином, фінансовий стан ТОВ «ПрайсуотерхаусКуперс» слід кваліфікувати як стійкий та такий, що послідовно покращується, а запропоновані рекомендації мають реальний потенціал для відновлення рентабельності підприємства до цільових рівнів та зміцнення його конкурентних позицій на вітчизняному ринку професійних послуг.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Антонюк О., Хома Д. Сучасні підходи до оцінки фінансового стану підприємства в умовах цифрової трансформації. *Сталий розвиток економіки*. 2026. № 1 (58). С. 685–690. DOI: <https://doi.org/10.32782/2308-1988/2026-58-91> (дата звернення: 05.03.2026).
2. Аудиторські послуги. PwC. URL: https://www.pwc.com/ua/uk/services/assurance.html?_gl=1*v072i0*_up*MQ..*_ga*MTUwOTk0NzAxNi4xNzgwODM3NTgy*_ga_QG9LG0VZCB*czE3ODA4Mzc1ODEkbzEkZzEkdDE3ODA4Mzc4MzYkajYwJGwwJGgw (дата звернення: 18.03.2026).
3. Бегун С. Особливості аналізу фінансового стану підприємства в умовах воєнного стану. *Економічний часопис Волинського національного університету імені Лесі Українки*. 2023. № 32. С. 32–42.
4. Бланк І. А. Фінансовий менеджмент : навч. посіб. 3-тє вид., перероб. і доп. Київ : Ніка-Центр, 2021. 720 с.
5. Бланк І. О., Ситник Г. В. Управління фінансами підприємств : підручник. 2-ге вид, перероб. і доп. Київ : КНТЕУ, 2018. 792 с. URL: <https://ur.knute.edu.ua/server/api/core/bitstreams/789a2ba6-b9db-494b-8b25-6d40df8e49ed/content> (дата звернення: 08.03.2026).
6. Довбня С. Б., Папуша І. В. Експрес-діагностика фінансового стану підприємства: стратегічний аспект. *Проблеми сучасних трансформацій. Серія: економіка та управління*. 2024. № 14. DOI: <https://doi.org/10.54929/2786-5738-2024-14-04-19> (дата звернення: 04.03.2026).
7. Єдиний державний реєстр юридичних осіб, фізичних осіб-підприємців та громадських формувань URL: <https://usr.minjust.gov.ua/content/free-search> (дата звернення: 17.03.2026).
8. Єремян О. М., Морозенко Ю. М. Дебіторська заборгованість: порівняння обліку за МСБО (МСФЗ) та П(С)БО. *Вісник Черкаського*

національного університету імені Богдана Хмельницького. Серія «Економічні науки». 2021. Вип. 1. С. 65-73. DOI: <https://doi.org/10.31651/2076-5843-2021-1-65-73> (дата звернення: 15.03.2026).

9. Єремян О. М., Єрмоленко Т. Д. Підходи до оцінки фінансових активів відповідно до міжнародної та національної облікової практики. *Modern research in world science : The 11 th International scientific and practical conference*. January 29-31, 2023. Lviv, Ukraine. 2023. р. С. 1240–1243.

10. Жигалкевич Ж. М., Кам'янська О. В. Фінансовий менеджмент : навч. посіб. для здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти спеціальності 073 «Менеджмент». Київ : КПІ ім. Ігоря Сікорського, 2022. 214 с.

11. Жук Н. Аналіз фінансового стану як домінуючий індикатор фінансової безпеки підприємств. *Вісник економіки*. 2022. Вип. 4. С. 97–112. DOI: <https://doi.org/10.35774/visnyk2022.04.097> (дата звернення: 05.03.2026).

12. Консалтинг. PwC.
URL: https://www.pwc.com/ua/uk/services/consulting.html?_gl=1*13ibgfz*_up*MQ..*_ga*MTUwOTk0NzAxNi4xNzgWODM3NTgy*_ga_QG9LG0VZCB*czE3ODA4Mzc1ODEkbzEkZzEkdDE3ODA4MzgWnjgkajM5JGwwJGgw (дата звернення: 18.03.2026).

13. Костенко Ю., Короленко О., Гузь М. Аналіз фінансової стійкості підприємства в умовах воєнного стану. *Економіка та суспільство*. 2022. № 43. DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2022-43-77> (дата звернення: 28.02.2026).

14. Ліснічук О.А., Виноградова Є.В. Моделі розрахунку ймовірності банкрутства як метод оцінки фінансового потенціалу підприємства. *Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету*. 2018. Вип. 33. URL: <https://vestnik-econom.mgu.od.ua/journal/2018/33-2018/17.pdf> (дата звернення: 15.04.2026).

15. Лучко М. Р., Жукевич С. М., Фаріон А. І. Фінансовий аналіз. : навч. посіб. Тернопіль : ТНЕУ, 2016. 304 с. URL: <https://api.dspace.wunu.edu.ua/api/core/bitstreams/b736f9aa-ca8a-4ba3-9c6a-01f808705468/content> (дата звернення: 08.03.2026).

16. Мехед А. М., Варналій З. С. Фінансова безпека підприємств в умовах цифрової економіки. *Науковий вісник університету банківської справи*. 2021. № 3. С. 55-59.

17. Модель Альтмана. LivingFo. *LivingFo*. URL: <https://livingfo.com/model-altmana/> (дата звернення: 15.04.2026).

18. Насібова О., Івашкевич І. Теоретичні основи оцінки фінансового стану підприємства. *Економіка та управління підприємствами*. 2019. № 30. С. 185–188.

19. Ніколайчук О. А., Липовецька Ю. М. Методичні підходи до аналізу фінансового стану підприємства та оцінки його фінансової стратегії. *Вісник ДонНУЕТ «Економічні науки»*. 2024. Том 81. № 2. С. 15–28. DOI: <https://doi.org/10.33274/2079-4819-2024-81-2-15-28> (дата звернення: 01.03.2026).

20. Підгаєць С. Комплексна оцінка фінансового стану підприємства на основі розрахунку інтегрального показника. *Економіка та суспільство*. 2024. № 70. DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2024-70-41> (дата звернення: 28.02.2026).

21. Полчанов А. Ю. Тенденції фінансово-господарської діяльності промислових підприємств України в умовах війни. *Економіка, управління та адміністрування*. 2025. № 4(114). С. 188–194. DOI: [https://doi.org/10.26642/ema-2025-4\(114\)-188-194](https://doi.org/10.26642/ema-2025-4(114)-188-194) (дата звернення: 08.03.2026).

22. Послуги в області оподаткування. PwC. URL: https://www.pwc.com/ua/uk/services/tax.html?_gl=1*1qw79a9*_up*MQ..*_ga*MTUwOTk0NzAxNi4xNzgwODM3NTgy*_ga_QG9LG0VZCB*czE3ODA4Mzc1ODEkbzEkZzEkdDE3ODA4MzgxmDEkajYkbDAkaDA (дата звернення: 18.03.2026).

23. Приймак С. В. Фінансовий аналіз: практикум : навч. посіб. Львів, 2021. 277 с. URL: <https://financial.lnu.edu.ua/wp-content/uploads/2021/11/Finansovyy-analiz-praktykum-Pryymak-S.V.-peretvoreno.pdf> (дата звернення: 28.02.2026).

24. Про аудит фінансової звітності та аудиторську діяльність : Закон

України від 21.12.2017 р. № 2258-VIII. Дата оновлення: 03.12.2025. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2258-19> (дата звернення: 07.03.2026).

25. Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні : Закон України від 16.07.1999 р. № 996-XIV. Дата оновлення: 24.02.2026. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/996-14> (дата звернення: 06.03.2026).

26. Про нас - PwC в Україні. PwC. URL: <https://www.pwc.com/ua/uk/about.html> (дата звернення: 18.04.2026).

27. Проскуріна Н. М., Гнідкова А. В. Аналіз фінансового стану та фінансових результатів як інструмент оцінки ефективності діяльності підприємства. *Економіка та суспільство*. 2022. № 43. DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2022-43-74> (дата звернення: 27.02.2026).

28. Сарапіна О.А., Пінчук Т.А., Стефанович Н.Я. Фінансовий аналіз : навч. посіб. Херсон : ХНТУ, 2018. 200 с.

29. Семенова К. Д. Аналіз фінансового стану підприємств України та тенденції розвитку. *Науковий вісник Одеського національного економічного університету*. 2021. № 5-6 (282-283). С. 77-82. DOI: <https://doi.org/10.32680/2409-9260-2021-5-6-282-283-77-82> (дата звернення: 27.02.2026).

30. Ситник Н. С., Ясіновська І. Ф. Фінансовий аналіз : навч. посіб. Львів : ЛНУ імені Івана Франка. 2025. 300 с. URL: <https://financial.lnu.edu.ua/wp-content/uploads/2015/10/FINANSOVYY-ANALIZ.pdf> (дата звернення: 27.02.2026).

31. Степаненко О., Канельська А. Фінансова стійкість підприємств в період воєнного стану: ризики, загрози, шляхи їх подолання. *Підприємництво та інновації*. 2024. № 33. С. 123–130. DOI: <https://doi.org/10.32782/2415-3583/33.21> (дата звернення: 03.03.2026).

32. ТОВ «ПРАЙСУОТЕРХАУСКУПЕРС» - 20029371 - Основна інформація - Clarity Project. Перевірка компаній та контрагентів - аналітична платформа Clarity Project. URL: <https://clarity-project.info/edr/20029371> (дата звернення: 17.03.2026).

33. Томашук І. Управління фінансовими ризиками підприємства як складова забезпечення сталого функціонування суб'єкта економіки. *Економіка та суспільство*. 2022. № 39. DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2022-39-64> (дата звернення: 04.03.2026).

34. Фінанси підприємств : навч. посіб. / за ред. Г. Я. Аніловської, І. Б. Висоцької. Львів : ЛьвДУВС, 2018. 440 с.

35. Цивільний кодекс України : Закон України від 16.01.2003 р. № 435-IV. Дата оновлення: 25.03.2026. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/435-15#Text> (дата звернення: 06.04.2026).

36. Що таке МСФЗ (IFRS) | Роль і значення МСФЗ 2026 | Принципи МСФЗ. *Фінансова академія* *Актив*. URL: <https://finacademy.net/ua/materials/article/что-такое-msfo> (дата звернення: 08.03.2026).

37. Юридичні послуги. *PwC*. URL: https://www.pwc.com/ua/uk/services/legal.html?_gl=1*13ibgfz*_up*MQ..*_ga*MTUwOTk0NzAxNi4xNzgWODM3NTgy*_ga_QG9LG0VZCB*czE3ODA4Mzc1ODEkbzEkZzEkdDE3ODA4MzgWnJgkajM5JGwwJGgw (дата звернення: 18.03.2026).

38. Artificial intelligence services. *PwC*. URL: <https://www.pwc.com/gx/en/services/ai.html> (date of access: 02.05.2026).

39. The Big 4 Accounting Firms: A Guide to the World's Largest Accounting. The Finance Story. URL: <https://thefinancestory.com/what-are-the-big-4-accounting-firms-and-their-history> (date of access: 17.03.2026).

40. What Are the Big 4 Consulting Firms? A Complete 2025 Guide. *CaseLane*. URL: <https://caselane.ai/blog/what-are-big-4-consulting-firms> (date of access: 19.03.2026).

ДОДАТКИ

Таблиця А.1

БАЛАНС (ЗВІТ ПРО ФІНАНСОВИЙ СТАН) на 31 грудня 2025 року

Назва рядка	Код рядка	На початок звітного періоду, тис. грн	На кінець звітного періоду, тис. грн
1	2	3	4
I. Необоротні активи Нематеріальні активи	1000	145.00	91.00
первісна вартість	1001	2 842.00	1 196.00
накопичена амортизація	1002	2 697.00	1 105.00
Незавершені капітальні інвестиції	1005	0.00	0.00
Основні засоби	1010	43 267.00	47 538.00
первісна вартість	1011	127 822.00	140 536.00
Знос	1012	84 555.00	92 998.00
Інвестиційна нерухомість	1015	0.00	0.00
первісна вартість	1016	0.00	0.00
Знос	1017	0.00	0.00
Довгострокові біологічні активи	1020	0.00	0.00
первісна вартість	1021	0.00	0.00
накопичена амортизація	1022	0.00	0.00
Довгострокові фінансові інвестиції: які обліковуються за методом участі в капіталі інших підприємств	1030	67 680.00	19 725.00
інші фінансові інвестиції	1035	0.00	0.00
Довгострокова дебіторська заборгованість	1040	0.00	0.00
Відстрочені податкові активи	1045	1 107.00	752.00
Гудвіл	1050	0.00	0.00
Відстрочені аквізиційні витрати	1060	0.00	0.00
Залишок коштів у централізованих страхових резервних фондах	1065	0.00	0.00
Інші необоротні активи	1090	0.00	0.00
Усього за розділом	1095	112 199.00	68 106.00
II. Оборотні активи Запаси	1100	16.00	18.00
Виробничі запаси	1101	10.00	12.00
Незавершене виробництво	1102	0.00	0.00
Готова продукція	1103	0.00	0.00
Товари	1104	6.00	6.00
Поточні біологічні активи	1110	0.00	0.00
Депозити перестрахування	1115	0.00	0.00
Векселі одержані	1120	0.00	0.00
Дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги	1125	37 112.00	28 815.00

1	2	3	4
Дебіторська заборгованість за розрахунками: за виданими авансами	1130	1 840.00	3 478.00
з бюджетом	1135	182.00	64.00
у тому числі з податку на прибуток	1136	130.00	0.00
з нарахованих доходів	1140	25 097.00	45 277.00
із внутрішніх розрахунків	1145	12 727.00	69 470.00
Інша поточна дебіторська заборгованість	1155	2 280.00	2 444.00
Поточні фінансові інвестиції	1160	0.00	0.00
Гроші та їх еквіваленти	1165	86 614.00	79 487.00
Готівка	1166	0.00	0.00
Рахунки в банках	1167	86 614.00	79 487.00
Витрати майбутніх періодів	1170	6 927.00	5 364.00
Частка перестраховика у страхових резервах	1180	0.00	0.00
у тому числі в: резервах довгострокових зобов'язань	1181	0.00	0.00
резервах збитків або резервах належних виплат	1182	0.00	0.00
резервах незароблених премій	1183	0.00	0.00
інших страхових резервах	1184	0.00	0.00
Інші оборотні активи	1190	4 239.00	3 501.00
Усього за розділом II	1195	177 034.00	237 918.00
III. Необоротні активи, утримувані для продажу, та групи вибуття	1200	0.00	0.00
Баланс	1300	289 233.00	306 024.00
1. Власний капітал Зареєстрований (пайовий) капітал	1400	22 114.00	22 114.00
Внески до незареєстрованого статутного капіталу	1401	0.00	0.00
Капітал у дооцінках	1405	0.00	0.00
Додатковий капітал	1410	1 226.00	1 226.00
Емісійний дохід	1411	0.00	0.00
Накопичені курсові різниці	1412	0.00	0.00
Резервний капітал	1415	5 512.00	5 512.00
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	1420	133 659.00	177 771.00
Неоплачений капітал	1425	0.00	0.00
Вилучений капітал	1430	0.00	0.00
Інші резерви	1435	0.00	0.00
Усього за розділом	1495	162 511.00	206 623.00
II. Довгострокові зобов'язання і забезпечення	1500	0.00	0.00
Відстрочені податкові зобов'язання			
Пенсійні зобов'язання	1505	0.00	0.00
Довгострокові кредити банків	1510	0.00	0.00
Інші довгострокові зобов'язання	1515	0.00	0.00

1	2	3	4
Довгострокові забезпечення	1520	0.00	0.00
Довгострокові забезпечення витрат персоналу	1521	0.00	0.00
Цільове фінансування	1525	0.00	0.00
Благодійна допомога	1526	0.00	0.00
Страхові резерви	1530	0.00	0.00
у тому числі: резерв довгострокових зобов'язань	1531	0.00	0.00
резерв збитків або резерв належних виплат	1532	0.00	0.00
резерв незароблених премій	1533	0.00	0.00
інші страхові резерви	1534	0.00	0.00
Інвестиційні контракти	1535	0.00	0.00
Призовий фонд	1540	0.00	0.00
Резерв на виплату джек-поту	1545	0.00	0.00
Усього за розділом II	1595	0.00	0.00
III. Поточні зобов'язання і забезпечення	1600	0.00	0.00
Короткострокові кредити банків			
Векселі видані	1605	0.00	0.00
Поточна кредиторська заборгованість за: довгостроковими зобов'язаннями	1610	0.00	0.00
товари, роботи, послуги	1615	8 945.00	12 087.00
розрахунками з бюджетом	1620	11 262.00	23 244.00
у тому числі з податку на прибуток	1621	0.00	14 168.00
розрахунками зі страхування	1625	0.00	
розрахунками з оплати праці	1630	0.00	4.00
за одержаними авансами	1635	23 121.00	18 165.00
за розрахунками з учасниками	1640	0.00	
із внутрішніх розрахунків	1645	60 322.00	23 883.00
за страховою діяльністю	1650	0.00	0.00
Поточні забезпечення	1660	22 568.00	21 326.00
Доходи майбутніх періодів	1665	0.00	0.00
Відстрочені комісійні доходи від перестраховиків	1670	0.00	0.00
Інші поточні зобов'язання	1690	504.00	692.00
Усього за розділом III	1695	126 722.00	99 401.00
IV. Зобов'язання, пов'язані з необоротними активами, утримуваними для продажу, та групами вибуття	1700	0.00	0.00
V. Чиста вартість активів недержавного пенсійного фонду	1800	0.00	0.00
Баланс	1900	289 233.00	306 024.00

Економіко-математична модель аналізу основних економічних показників
та розрахунку абсолютних та відносних відхилень підприємства

ТОВ «ПрайсуотерхаусКуперс» у 2023-2025 роках

Задача полягає у аналізі основних економічних показників та розрахунку
абсолютних та відносних відхилень підприємства
ТОВ «ПрайсуотерхаусКуперс» у 2023-2025 роках.

У кваліфікаційній роботі бакалавра результат розрахунку відображено в
таблиці 2.3.

Вхідні дані для розрахунку

Таблиця Б.1

Аналіз основних економічних показників ТОВ «ПрайсуотерхаусКуперс»
за 2023-2025 роки

Показник	Значення			Відхилення 2024 від 2023 року		Відхилення 2025 від 2024 року	
	2023 рік	2024 рік	2025 рік	Абсолютне, тис.грн	Відносне, %	Абсолютне, тис.грн	Відносне, %
1	2	3	4	5	6	7	8
Доходи, тис.грн	459 698	619 418	852 002	?	?	?	?
Чистий прибуток, тис.грн	58 547	53 952	44 112	?	?	?	?
Активи, тис.грн	227 760	289 233	306 024	?	?	?	?
Гроші та їх еквіваленти, тис.грн	52 736	86 614	79 487	?	?	?	?

1	2	3	4	5	6	7	8
Поточні зобов'язання, тис.грн	121 181	126 722	99 401	?	?	?	?
Власний капітал, тис.грн	106 579	162 511	206 623	?	?	?	?
Чисельність персоналу, осіб	532	598	736	?	?	?	?
Дохід на одного працівника, тис. грн/ос	864,1	1 035,8	1157,6	?	?	?	?

Алгоритм розрахунку абсолютних та відносних відхилень підприємства ТОВ «ПрайсуотерхаусКуперс» у 2023-2025 роках за допомогою електронних таблиць Microsoft Excel 2016 наведений на рисунку Б.1 та в таблиці Б.2.

	A	B	C	D	E	F	G	H	I	J
1	Аналіз основних економічних показників підприємства за 2023-2025 роки*									
2										
3										
4		Значення			Відхилення 2024 від 2023 року		Відхилення 2025 від 2024 року			
5		2023 р.	2024 р.	2025 р.	Абсолютн е, тис.грн	Відносне, %	Абсолютн е, тис.грн	Відносне, %		
6		2	3	4	5	6	7	8		
7		Доходи, тис.грн	459698	619418	852002	=D7-C7	=ROUND((D7/C7)-100%;4)	=E7-D7	=ROUND((E7/D7)-100%;4)	
8		Чистий прибуток, тис.грн	58547	53952	44112	=D8-C8	=ROUND((D8/C8)-100%;4)	=E8-D8	=ROUND((E8/D8)-100%;4)	
9		Активи, тис.грн	227760	289233	306024	=D9-C9	=ROUND((D9/C9)-100%;4)	=E9-D9	=ROUND((E9/D9)-100%;4)	
10		Гроші та їх еквіваленти, тис.грн	52736	86614	79487	=D10-C10	=ROUND((D10/C10)-100%;4)	=E10-D10	=ROUND((E10/D10)-100%;4)	
11		Поточні зобов'язання, тис.грн	121181	126722	99401	=D11-C11	=ROUND((D11/C11)-100%;4)	=E11-D11	=ROUND((E11/D11)-100%;4)	
12		Власний капітал, тис.грн	106579	162511	206623	=D12-C12	=ROUND((D12/C12)-100%;4)	=E12-D12	=ROUND((E12/D12)-100%;4)	
13		Чисельність персоналу, осіб	532	598	736	=D13-C13	=ROUND((D13/C13)-100%;4)	=E13-D13	=ROUND((E13/D13)-100%;4)	
14		Дохід на одного працівника, тис. грн/ос	864,1	1035,8	1157,6	=D14-C14	=ROUND((D14/C14)-100%;4)	=E14-D14	=ROUND((E14/D14)-100%;4)	
15										
16										

Рис. В.1. Алгоритм розрахунку абсолютних та відносних відхилень підприємства ТОВ «ПрайсуотерхаусКуперс» у 2023-2025 роках за допомогою електронних таблиць Microsoft Excel 2016

Аналіз основних економічних показників ТОВ «ПрайсуотерхаусКуперс»
за 2023-2025 роки

Показник	Значення			Відхилення 2024 від 2023 року		Відхилення 2025 від 2024 року	
	2023 рік	2024 рік	2025 рік	Абсолютне, тис.грн	Відносне, %	Абсолютне, тис.грн	Відносне, %
1	2	3	4	5	6	7	8
Доходи, тис.грн	459698	619418	852002	=D7-C7	=ROUND((D7/C7)-100%;4)	=E7-D7	=ROUND((E7/D7)-100%;4)
Чистий прибуток, тис.грн	58547	53952	44112	=D8-C8	=ROUND((D8/C8)-100%;4)	=E8-D8	=ROUND((E8/D8)-100%;4)
Активи, тис.грн	227760	289233	306024	=D9-C9	=ROUND((D9/C9)-100%;4)	=E9-D9	=ROUND((E9/D9)-100%;4)
Гроші та їх еквіваленти, тис.грн	52736	86614	79487	=D10-C10	=ROUND((D10/C10)-100%;4)	=E10-D10	=ROUND((E10/D10)-100%;4)
Поточні зобов'язання, тис.грн	121181	126722	99401	=D11-C11	=ROUND((D11/C11)-100%;4)	=E11-D11	=ROUND((E11/D11)-100%;4)
Власний капітал, тис.грн	106579	162511	206623	=D12-C12	=ROUND((D12/C12)-100%;4)	=E12-D12	=ROUND((E12/D12)-100%;4)
Чисельність персоналу, осіб	532	598	736	=D13-C13	=ROUND((D13/C13)-100%;4)	=E13-D13	=ROUND((E13/D13)-100%;4)
Дохід на одного працівника, тис. грн/ос	864,1	1035,8	1157,6	=D14-C14	=ROUND((D14/C14)-100%;4)	=E14-D14	=ROUND((E14/D14)-100%;4)

Вихідні дані розрахунку

Таблиця Б.3

Аналіз основних економічних показників ТОВ «ПрайсуотерхаусКуперс»
за 2023-2025 роки

Показник	Значення			Відхилення 2024 від 2023 року		Відхилення 2025 від 2024 року	
	2023 рік	2024 рік	2025 рік	Абсолютне, тис.грн	Відносне, %	Абсолютне, тис.грн	Відносне, %
1	2	3	4	5	6	7	8
Доходи, тис.грн	459 698	619 418	852 002	+159 720	+34,74%	+232 584	+37,55%
Чистий прибуток, тис.грн	58 547	53 952	44 112	-4 595	-7,85%	-9 840	-18,24%
Активи, тис.грн	227 760	289 233	306 024	+61 473	+26,99%	+16 791	+5,81%
Гроші та їх еквіваленти, тис.грн	52 736	86 614	79 487	+33 878	+64,24%	-7 127	-8,23%
Поточні зобов'язання, тис.грн	121 181	126 722	99 401	+5 541	+4,57%	-27 321	-21,56%
Власний капітал, тис.грн	106 579	162 511	206 623	+55 932	+52,48%	+44 112	+27,14%
Чисельність персоналу, осіб	532	598	736	+66	+12,41%	+138	+23,08%
Дохід на одного працівника, тис. грн/ос	864	1 036	1158	+172	+19,87%	+122	+11,76%

Нормування фінансових показників ТОВ «ПрайсуотерхаусКуперс» за
балової шкалою*

Показник	Формула розрахунку	2023	2024	2025
1	2	3	4	5
Група I. Ліквідність (вага – 0,25)				
Кпл	ОА / ПЗ	0,99	1,40	2,39
Бал		1	2	4
Кшл	(ОА – Запаси) / ПЗ	0,99	1,40	2,39
Бал		3	5	5
Кал	Грошові кошти / ПЗ	0,44	0,68	0,80
Бал		5	5	5
Бал ліквідності (середній)		3,00	4,00	4,67
Група II. Фінансова стійкість (вага – 0,30)				
Ка	ВК / Активи	0,47	0,56	0,68
Бал		3	4	5
Кфз	Зобов. / Активи	0,53	0,44	0,33
Бал		3	4	5
Кпб	ВК / Зобов.	0,88	1,28	2,08
Бал		3	5	5
Км	ВОК / ВК	-0,02	0,31	0,67
Бал		2	5	3
Бал стійкості (середній)		2,75	4,50	4,50
Група III. Ділова активність (вага – 0,20)				
Коа	Дохід / Активи	2,02	2,14	2,78
Бал		4	4	5
Бал ділової активності		4,00	4,00	5,00
Група IV. Рентабельність (вага – 0,25)				
ROA, %	ЧП / Активи × 100	25,62	19,34	14,41
Бал		5	5	5
ROE, %	ЧП / ВК × 100	54,75	34,42	21,35
Бал		5	5	5
ROS, %	ЧП / Дохід × 100	12,69	9,03	5,18
Бал		5	5	4
Бал рентабельності (середній)		5,00	5,00	4,67

*Примітка. Складено автором за даними джерел [7; 32].